

veac nou

ORGANUL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ANUL XIV Nr. 687

VINERI 16 MAI 1958

12 PAGINI, 1 LEU

Chimia și viața de toate zilele

Dintre toate științele, aceea al cărei rol în viața de toate zilele este mai evident, este chimia, deoarece primele îndeletniciri ale oamenilor în scopul de a-și face viața mai ușoară și mai plăcută au fost îndeletniciri care azi se plasează în cadrul cercetărilor de chimie. Intra-adevăr, ramurile de producție care au contingențe cu chimia și care au apărut odată cu omul au rămas și azi dominante în viața societății.

În mare măsură aplicațiilor chimiei. Disciplină prin excelență empirică, ea a ajutat omului din cele mai vechi timpuri să pună materia în slujba lui. Aceasta a făcut ca unele ramuri de producție să ajungă la o mare perfecție încă din vechime. Produsele celor vechi — coloranți, smalțuri, țesături, balsamuri etc. — erau uneori atât de perfecte, încât ne surprind și azi prin frumusețea și trănicia lor. Totuși nu se poate spune că cei vechi cultivau chimia ca știință. Toate cunoștințele lor, căpătate printr-o atentă observare a fenomenelor naturale,

i-au condus să stabilească rețete, minunat alcătuite care, aplicate corect, duceau la rezultate foarte bune. Dar o îngrădire de fapte și rețete nu poate constitui o știință. Cel mult, poate crea o artă. Pentru ca o artă să se transforme în știință este necesar ca ea să-și creeze un cadru teoretic, bazat pe cunoașterea legilor naturii.

Cu Lomonosov și Lavoisier se pun bazele teoretice ale chimiei și din acest moment dezvoltarea ei a fost extraordinară de rapidă. În secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea chimia a făcut progrese cu pași uriași. S-au descoperit și s-au studiat fenomene, care au deschis drumuri noi în toate domeniile chimiei și mai ales în domeniul aplicațiilor ei în tehnică și industrie.

O caracteristică importantă a cercetărilor din chimia modernă este strinsa colaborare dintre cercetarea științifică fundamentală și aplicațiunea practică. Chimistul nu mai poate rămâne azi izolat, ocupându-se numai de problemele care îl interesează personal pe el și care îi dau sa-

prof. E. Angelescu
membru corespondent
al Academiei R. P. R.

(continuare în pag. 10-a)

Frumusețe baltică

PROIECTELE NOASTRE

Evgheni Afanasenکو
ministru al învățământului public
al R.S.F.S.R., președintele Asociației de prietenie sovieto-romină

La 7 mai s-a constituit la Moscova Asociația de prietenie sovieto-romină. În sala în care a avut loc adunarea consacrată acestui eveniment s-au strins numeroși muncitori, funcționari, țărani colhoznici, oameni de știință și cultură, ostași ai Armatei Sovietice, activiști. Printre ei erau reprezentanți ai orașelor Leningrad și Kiev, ai Moldovei sovietice și ai regiunii Moscova.

Propunerea de a se constitui o Asociație de prietenie sovieto-romină a pornit din rîndul colectivelor unor mari întreprinderi, colhozuri și instituții științifice și culturale ale Uniunii Sovietice, dintre care pot fi citate „Uralmașzavod”, uzina „Elektrosila” din Leningrad, colhozul „Lenin” din Moldova sovietică, Uniunea Scriitorilor Moldoveni, organizația comsomolistă din Moscova, Universitatea din Saratov, Academia de științe medicale a U.R.S.S.

Gîndul nobil care a stat la baza acestei inițiative a fost de a se crea și în țara noastră o astfel de organizație socială care să permită să se dezvolte pe baze mai largi prietenia dintre poporul nostru și poporul român, să dea posibilitatea să se stabilească relații mai strînse cu oamenii muncii din republica vecină și prietenă.

Prietenia noastră este veche. Ea are în urmă-i o istorie seculară. Dar acum, cînd țările noastre merg alături pe drumul socialismului, cînd popoarele noastre luptă umăr la umăr pentru o viață fericită, această prietenie se dezvoltă și se întărește de la an la an, ca niciodată înainte. Zeci de întreprinderi, colhozuri, sovhozuri, instituții științifice și culturale ale țării noastre au stabilit legături cu oamenii muncii din patria dumneavoastră, vizitîndu-se, împărțîndu-și reciproc experiența.

În țara noastră este bine cunoscută activitatea entuziastă și de mare folos pe care o depun prietenii noștri romîni pentru întărirea legăturilor dintre țările noastre, pentru popularizarea realizărilor însemnate obținute de poporul nostru. Acum, cînd s-a creat și la noi Asociația de prietenie sovieto-romină sîntem hotărîți să întărim și mai mult această activitate.

Asociația noastră nu este prima de acest fel în U.R.S.S. Dar și celelalte asociații similare sînt încă foarte tinere, fiind și ele create de curînd. De aceea ne vom strădui să folosim experiența bogată și prețioasă a A.R.L.U.S.-ului. Ne vom sili să-i ajutăm pe tovarășii noștri romîni să poată cunoaște mai bine viața noastră, realizările poporului sovietic.

Conducerea Asociației de prietenie sovieto-romină este alcătuită din 103 oameni. Printre ei sînt minunați reprezentanți ai clasei noastre muncitoare ca N. I. Perșin, strungar la uzina „Elektrosila”, Erou al Muncii Socialiste, Vitali Seminski, vestitul strungar din Kiev, mineurul Goloșciapov din Stalino. Tărînimia colhoznică este reprezentată de tov. Sorococan, președintele colhozului „Viața nouă” din Moldova sovietică, de A. M. Orlova, mîlgătoare fruntașă. Dintre oamenii de știință se numără academicienii K. M. Bikov și M. I. Kostenko, arta și literatura sînt reprezentate de scriitorii Irakli Andronnikov, Semion Babaevski, Vitali Zakrutkin, A. Luran și Aleksandr Stein, de violonista Galina Barinova și artista Sofia Ghiașintova. Sînt prezenți, de asemenea, în mijlocul nostru

(continuare în pag. 10-a)

Expedițiile anului 1958

Se apropie vara, perioada marilor expediții științifice. Flota Academiei de Științe a U.R.S.S. care numără 30 de nave diferite, desfășoară o activitate vastă pe toate cele patru oceane ale Pămîntului, în zeci de mări și pe nenumărate fluviu, lacuri și bazine de acumulare.

În momentul de față, „Viteaz”, nava amiral a flotei științifice, se află în cursă. Primăvara aceasta, nava va parcurge un itinerariu nord-sud, trecînd prin Oceanul Pacific, de la paralela Vladivostokului pînă la țărîmul Noii Guinee. Grupul de oceanologi condus de V. P. Petelin, candidat în științe geografice, efectuează cercetări oceanologice complexe cu privire la temperatura, compoziția chimică și însușirile fizice ale apei de ocean, la diferite adîncimi. Se adună, de asemenea, date despre climă și timp, despre rocile ce alcătuiesc fundul oceanului și despre curenții marini.

La înapoierea în portul Vladivostok, unde urmează să ajungă spre sfîrșitul lunii iunie, „Viteaz” va trece pe un drum mai apropiat de arhipelagul Filipinelor și de insulele Japoneze. Vaporul va traversa ecuatorul pentru a opta oară, iar în toamnă va porni din nou în cursă și va efectua cercetări științifice în Oceanul Pacific — de astă dată pe o direcție latitudinală.

În Oceanul Atlantic, efectuează pentru prima oară cercetări nava expediționară „Lomonosov” a Academiei de Științe a U.R.S.S.

În ajunul lui 1 Mai, expediția condusă de A. A. Ivanov, doctor în științe fizico-matematice, a încheiat cercetările oceanografice de mari proporții care s-au efectuat între Peninsula Iberică și Terra Nova. De aici, căpitanul V. S. Rudnîh va conduce vasul spre regiunea dintre Islanda și Scoția, unde apele calde ale curenților Golf-Stream întîlnesc curenții reci ce coboară dinspre nord, din bazinul arctic.

„Obi” se îndreaptă acum spre portul chilian Valparaiso, apoi va ocoli America de Sud, prin strîmtoarea Drake.

Stațiunea biologică din Sevastopol a Academiei de Științe a U.R.S.S. organizează în vara aceasta o expediție cu nava „Academician Kovalevski”. Un mare grup de savanți va desfășura un complex de cercetări în Marea Neagră, pe lîngă litoralul Romîniei și Bulgariei, după care va efectua o cursă cu caracter științific în Marea Adriatică. Expediția stațiunii biologice din Murmansk, care se va imbarca pe nava „Profesor Deriughin”, de curînd reutilată, se va ocupa de studierea rezervelor de peste ale mării Barent.

Paralel cu cercetările oceanografice, se extinde studierea lacurilor interioare. Prin crearea unor bazine de acumulare pe Nipru, Don, Volga, Obi, Enisci

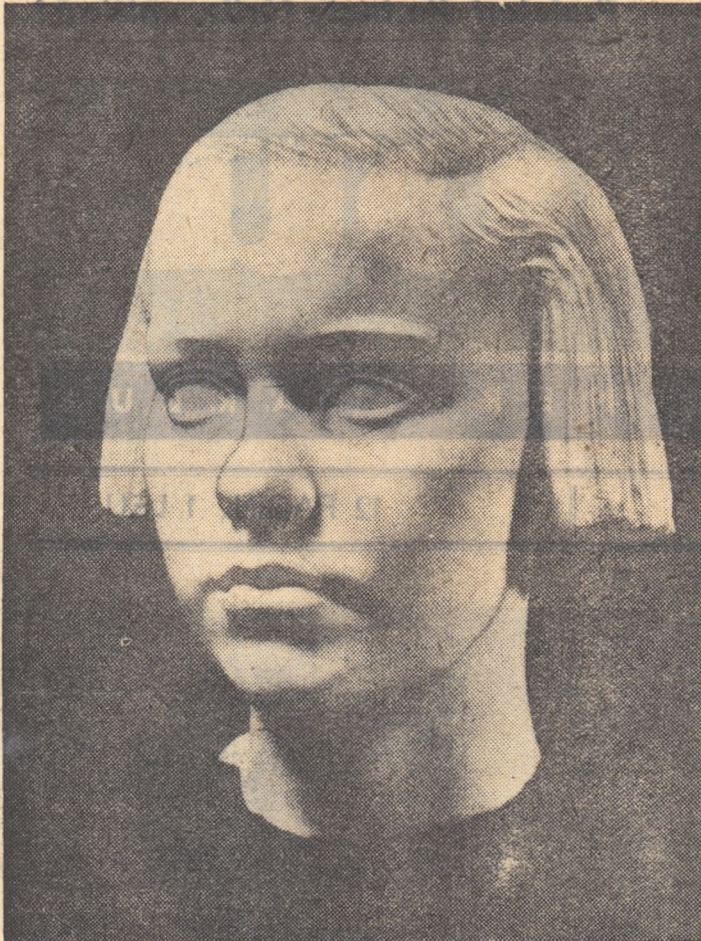
și Angara, s-au schimbat considerabil condițiile de existență în aceste fluviu a peștilor și altor organisme vii, s-a lărgit baza industriei piscicole. În scopul studierii acestor probleme, se organizează în vara aceasta o serie de expediții în bazinul Volgăi — de la lacul Ladoga pînă la Marea Caspică și Marea de Azov.

M. O.

DIN SUMAR:

- Fuga lui Lev Tolstoi de Const. Ionescu (pag. 4-a)
- Există viață pe alte planete? de C. Vlad (pag. 5-a)
- Scrisoare din Crimeea de Al. Andrițoiu
- Acasă la Obrazțov de Toma George Maiorescu (pag. 7-a)

I. Hirv

Cap de fetiță

UN ROMANIST SOVIETIC DESPRE LIMBA ROMÂNĂ

Studiul limbii române se bucură astăzi de o atenție crescândă în Uniunea Sovietică. Alături de alte limbi romanice, limba română se predă în universități și institutele de limbi străine, iar în ultimii ani, în centrele universitare au fost publicate numeroase articole și s-au susținut disertații cu acest subiect. Filologilor români le sînt desigur cunoscute lucrările sovietice care tratează probleme privitoare la limba română, datorite mai ales regretaților romaniști sovietici acad. V. F. Șismariov, prof. M. V. Serghievski, iar acum, în ultimul timp, prof. R. A. Budagov.

Biev al acad. V. F. Șismariov și urmaș al lui M. V. Serghievski la catedra de limbi romanice de la Universitatea „Lomonosov” din Moscova, profesorul R. A. Budagov a scris în ultimii ani, în afară de lucrările de lingvistică generală și de romanistică, câteva articole despre influența slavă în limba română, despre formele personale în limba română modernă și altele.

De curînd, R. A. Budagov a publicat în Editura Academiei de Științe a U.R.S.S. o carte dedicată exclusiv limbii române — **Studii de sintaxa limbii române** (Moscova, 1958, 236 pag., în limba rusă). În această lucrare autorul prezintă o seamă de trăsături specifice ale sintaxei românești în comparație cu sintaxa altor limbi romanice. Informația bogată din literatura de specialitate, inclusiv ultimele articole apărute în revistele românești, orientarea largă în gramatica comparată a limbilor romanice și siguranța metodei de cercetare în domeniul sintaxei au permis profesorului R. A. Budagov să discute cu competență, în cele două capitole ale cărții, câteva din problemele de bază ale sintaxei românești ca: funcțiile cazurilor în legătură cu problema generală a articulării substantivelor și adjectivelor; particularitățile sintactice ale pronumelor personale; caracterul complex al funcțiilor modului conjunctiv, care este folosit în limba română mult mai larg decît în alte limbi romanice (franceza, spaniola, italiana); corelațiile dintre construcțiile predicative și apozitive, precum și ordinea cuvintelor în propozițiune — problemă puțin tratată pînă acum în lucrările de gramatică a limbii române.

În anexă, autorul inserează un articol despre formarea pluralului substantivelor, în care pune în discuție unele particularități ale morfologiei românești în comparație cu alte limbi romanice.

Operele literare din care R. A. Budagov și-a extras exemplele au fost alese din cei mai reprezentativi scriitori români, de la Eminescu, Ion Creangă și Luca Caragiale, pînă la Mihail Sadoveanu. Autorul folosește de asemenea exemple din presa românească actuală.

Primită cu interes de lingviștii din țara noastră, cartea romanistului sovietic este o contribuție de seamă la studiul sintaxei românești. Ea aduce, uneori, chiar și sub formă de discuție, puncte noi de vedere care îndeamnă la o cercetare mai aprofundată a structurii sintactice a limbii române. Comparațiile cu limba latină, limbile romanice și alte limbi indoeuropene, printre care limba rusă, au menirea să scoată în evidență unele particularități care pot scăpa vorbitorilor de limbă română, ele apărîndu-le drept firești, obișnuite, dar care în fond sînt esențiale pentru structura gramaticală a limbii române.

G. Mihăilă

METODĂ ȘI STILURI

Poate fi identificată metoda cu stilul? Nu cumva întrebarea unei singure metode artistice presupune inevitabil și stilul unic, invariabil? Iată „problema” care preocupă în ultimul timp pe așa ziișii apărători ai „coexistenței pașnice a metodelor”, modernității, care, combătînd cu vehemență „uniformitatea”, tradițiile tiranice și genurile privilegiate, cerînd libertate deplină „căutărilor innoitoare” în artă ajung să confunde metoda cu stilul.

Problema este abordată de Vladimir Dneprov, candidat în științe filozofice, în ultimul număr al revistei „Sovetskaia literatura”. Metoda, — precizează autorul, — este una, în vreme ce stilurile variază, constituind fațete, aspecte ale uneia și aceleiași metode folosite de artist în prezentarea fenomenului. „Metodele constituie sorii în jurul cărora gravitează stilurile și sintem îndreptățiți să vorbim despre stiluri clasice, romantice sau realiste. Așa de pildă, stilurile foarte puțin asemănătoare între ele ale lui Balzac și Flaubert aparțin realismului critic; Maiakovski și Tvardovski, în ciuda diversității stilurilor folosite, aparțin realismului socialist”. Și totuși, corelația dintre metodă și stiluri nu este închisată în forme rigide. Ea se modifică, îmbracă forme variate în funcție de progresele pe care le realizează arta. Să luăm de pildă clasicismul. Idealizarea, iată procedeul la care recurge de preferință acesta pentru a crea tipuri. Din idealizare decurge însă un stil comun, care se impune fiecărui creator, fiecărui artist și care, vrînd nevrînd, dirijează forma. Desigur, chiar și în cazul acesta fiecare își poate afirma personalitatea, dar în limitele stilului devenit comun.

Trecînd în revistă caracteristicile care deosebesc realismul de metodele care i-au premers, Vladimir Dneprov subliniază un alt aspect al problemei:

„Poate fi oare încetușată li-

teratura realismului în cadrul strîmt al unor forme determinate?” Desigur că nu, căci e dovedit faptul că realismul, fără să se dezmetă ca metodă, poate folosi procedee și forme de stil aparținînd clasicismului, romantismului sau simbolismului, bineînțeles acolo unde acestea își află locul potrivit. Afit Tolstoi cit și Dostoievski au fost realști, dar stilurile lor sînt alit de diferite, de personale, încît nici vorbă nu poate fi de o asemănare între ei. Este deci limpede că stilul personal este caracteristic metodei realiste, după cum în metodele premergătoare acestuia domina stilul unic.

Dar stilul personal, precizează autorul — implică tocmai varietate, dă naștere la curente cum ar fi de pildă școala gogoliană aparținînd realismului rus și căruia i s-au alăturat Salti-

kov-Șcedrin și Dostoievski, la începuturile activității lui scriitoricești. Subiectivitatea autorului, umorul, înfățișarea ordinii existente ca „irațională” și „iluzorie”, iată cîteva din caracteristicile acestei școli care în fond nu fac altceva decît să definească un anumit stil.

Bineînțeles că metoda realistă oferă deplină inițiativă și libertate artistului să folosească formele de reprezentare care-i convin, că multiplică stilurile, genurile, tendințele.

Toate acestea dovedesc îngustimea de vederi a celor care se străduiesc să identifice cu orice preț realismul actual cu unul din stilurile sale. Piesele realiste, atit de originale ale lui Brecht au fost asemănate pe drept cuvînt cu teatrul epic, deși sînt alit de deosebite de vechea dramaturgie prin largimea scenei folosite, prin punerea eroilor față în față cu epoca și nu cu propriile lor conflicte. La fel și piesele lui Arthur Miller care sînt cu totul deosebit de cele ale lui Brecht, căci dacă acesta din urmă se îndepărtează de principiile lui Aristotel, Miller extrage din aceste principii noi posibilități. Toate aceste opere literare ca și romanul lui Barbusse „Focul”, caracterizat de mulți ca naturalist, ba chiar învinuit de fotografism, sau scrierile lui Wells care abordează fantasticul, (procedeu nu mai puțin justificat al artei realiste), atit de diferite între ele ca manieră de reprezentare, ca stil, aparțin în aceeași măsură metodei de creație realistă.

Susținînd existența unui prețios stil modern unic, modernității nu fac decît să dovedească îngustimea viziunii lor, ura lor înverșunată împotriva realismului socialist, singura metodă în stare să dea naștere la o adevărată abundență și varietate de stiluri, să asigure o adevărată libertate a formei în creația artistică.

Al. Brătescu

Vizita unor scriitori japonezi

Printre oaspeții străini care vizitează zilele acestea Uniunea Sovietică se află și o delegație de scriitori japonezi.

Invitați de Uniunea Scriitorilor sovietici, scriitorii japonezi au făcut vizite prietenești și au avut interesante discuții cu scriitorii moscoviți, participînd și la o conferință la sediul Uniunii Scriitorilor din Moscova. Cu acest prilej, criticul Suekiti Aono, decanul de vîrstă al delegației, a vorbit scriitorilor sovietici despre influența culturii ruse și sovietice asupra scriitorilor japonezi contemporani. În încheiere, vorbitorul a subliniat interesul manifestat de cititorii japonezi pentru literatura sovietică contemporană și îndeosebi marea prețuire pe care o acordă publicul nipon romanelor lui Mihail Șolohov.

Barbusse și Uniunea Sovietică

Implinirea a 85 de ani de la nașterea lui Henri Barbusse (17 mai 1873) readuce cu pregnanță în actualitate exemplul strălucit al unui mare scriitor și al unui aprig luptător.

Opera lui Barbusse — întinsă și variată, de la articolul polemic sau discursul vibrînd de proteste și pînă la romanul în care pulsează vijelios viața — opera aceasta a intuit cu inteligență și talent rezolvarea marilor probleme ale timpului nostru.

Barbusse a iubit cu înflăcărare Uniunea Sovietică. Încă din primele zile ale Marii Revoluții, el s-a situat ferm pe poziția apărării primului stat al muncitorilor și țărănilor. Într-un moment cînd intervenționismul străin, reacțiunea internă și internațională își uneau forțele împotriva Rusiei însingurate de război și infometate de burghezie, Barbusse spunea adevărul. În culegerea de articole și discursuri din perioada 1917—1920 (strîns în volumul „Cuvintele unui luptător”) el își arată încrederea în viitorul U.R.S.S. și al socialismului. „Steagul Republicii Socialiste a Sovietelor — scria Barbusse — este steagul roșu al eliberării oamenilor. El poartă, brodate în aur, o imagine și o inscripție. Imaginea este un ciocan și o seceră încrucișate. Inscripția este strigătul rațiunii pe care Karl Marx l-a anunțat de mult timp în lume: „Proletari din toate țările, uniți-vă!”

În anul 1919, Henri Barbusse a pus bazele „Organizației in-

ternationale a intelectualilor” („Clarté”). E suficient a aminti sarcinile „Clarté”-ului și pe cîteva din cei care au aderat la ea, spre a înțelege rolul acestei organizații. Sarcini: a) lupta împotriva războiului; b) propagarea păcii; c) apărarea Uniunii Sovietice, încolțită de 14 puteri intervenționiste. Aderenți: Anatole France, Paul Vaillant Couturier, V. Blasco Ibanez, H. G. Wells, Ștefan Zweig etc.

Călătorînd în numeroase rînduri în Uniunea Sovietică, el a văzut cu ochii uriașa transformare a continentului U.R.S.S. Barbusse a scris sute de articole entuziaste, a descris țara socialismului în zeci de cuvîntări și conferințe. În cartea sa „Iată cum a fost transformată Gruzia” el a abordat o problemă mult discutată în vremea aceea: cum a fost rezolvată problema națională în Uniunea Sovietică.

Barbusse și-a făcut numeroși prieteni la Moscova și Kiev, la Leningrad și Odesa, în fabrici și uzine, în universități și colhozuri. Neobosit, prin scrisul său pasionat și prin multilateralitatea activității obștească, Barbusse aducea la cunoștința umanității faptele eroice ale constructorilor socialismului.

...Cînd, la 30 august 1935, la Moscova, inima lui Barbusse și-a încetat bătaia, prietenul său Gorki a scris aceste emoționante rînduri: „Cînd pleacă dintre noi un luptător pentru cauza proletariatului din lumea întreagă, nu ne vine să spunem: a murit. Simți că nu este adevărat. Pentru oameni de felul lui Henri Barbusse ziua morții este începutul bilanțului lor, începutul dezvoltării și consolidării importanței lor revoluționare”.

H. Obedeau

Veac nou

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

Apare săptămînal

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5—7

Telefon 3.03.10

Abonamente se fac pe 1, 3, 6 și 12 luni.

Prietenia romîno - polonă

Vizita delegației guvernamentale și de partid a R. P. Polone, tratativele romîno-polone care au avut loc la București au o însemnătate și o semnificație ce nu pot scăpa nimănui. Ele au demonstrat cu o reînnoită vigoare că prietenia dintre popoarele noastre se adâncește tot mai mult, că legăturile multilaterale dintre România și Polonia se dezvoltă cu succes pe baza internaționalismului proletar care unește toate țările lagărului socialist într-o mare și frățească familie. Importanța istorică a acestei unități și solidarități frățești este astăzi mai mare ca oricând. Ea este cea mai bună garanție pentru apărarea și consolidarea cuceririlor revoluționare ale popoarelor din lagărul socialismului, pentru apărarea păcii, independenței și libertății tuturor popoarelor.

În același timp, recente tratative de la București au arătat că România și Polonia sînt ferm hotărîte să ducă și de aici înainte o politică consecventă de pace și colaborare cu toate țările. Cele două țări ale noastre vor continua să depună și în viitor toate eforturile — alături de forțele păcii din întreaga lume — spre a înlătura primejdia unui nou război, pentru ca popoarele lumii să se poată bucura de o viață pașnică, într-o atmosferă de încredere și fructuoasă colaborare.

Tratativele de la București au subliniat odată mai mult că lărgirea și întărirea relațiilor de colaborare dintre România și Polonia corespund intereselor vitale ale popoarelor romîni și polonezi. Tocmai de aceea, convorbirile dintre delegațiile de partid și guvernamentale au ajuns la rezultate extrem de utile atât pentru cele două popoare ale noastre cit și pentru interesele socialismului și păcii în general.

Săptămîna

Un fenomen endemic

În a patra săptămîna a crizei guvernamentale, Franța este încă departe de a căpăta un guvern cu serioase șanse de stabilitate. Dacă ne amintim că au trecut abia treisprezece ani de la eliberare și că actuala criză este a douăzeci și șasea, ne putem ușor da seama că este vorba de un fenomen endemic: media guvernării oricărui cabinet n-a depășit șase luni.

Fără îndoială că faptul acesta n-a tras puțin la cîntar în diminuarea prestigiului internațional al Franței. Dar lipsa de continuitate a avut repercusiuni mai adînci și asupra situației interne. Sectoarele politic și economic au cunoscut oscilații de mare amplitudine. Conjunctura internă a determinat o anumită politică externă și un cerc vicios antrenează pe panta declinului democrației franceze.

În pragul formării celui de al 27-lea guvern francez, observatorul politic își poate pune pe drept cuvînt cîteva întrebări: care este cauza frecvenței crizei guvernamentale? De ce crizele acestea au o durată neînțînă în alte țări? De ce noile guverne n-au mai multe șanse de durabilitate decît cele anterioare? A răspunde acestor întrebări înseamnă desigur a găsi cheia situației politice a Franței.

În primele guverne de după eliberare erau reprezentate toate partidele mari și, în primul rînd, partidul care a înțrunit totdeauna, de atunci încoace, majoritatea relativă, partidul comunist. De zece ani însă toate formațiile guvernamentale nu numai că n-au mai inclus acest partid, dar erau alcătuite voit împotriva lui. Așa s-a făcut că majoritățile parlamentare s-au alcătuit întotdeauna din minorități electorale. S-au realizat conglomerate, totdeauna hibride. Unitatea de concepții și de

voință le era străină. Posibilitatea de acțiune le era handicapată de interese de coterie.

Intr-adevăr, fiecare din minoritățile participante la guvern punea condiții: de doctrină și de persoane. Termenul „doctrină” este desigur pretențios pentru linia ultimilor zece ani de viață politică franceză. Nu este însă mai puțin adevărat că toate formațiunile politice, mari și mici, aveau anumite concepții cu scop electoral.

Evitîndu-se așadar colaborarea cu comuniștii, se mergea în mod inevitabil în direcția opusă. De la un guvern la altul, accentuarea spre dreapta a fost tot mai marcată. Aceasta a determinat o politică internă și externă dăunătoare intereselor Franței, în așa măsură, că cel de al 27-lea guvern se va găsi în fața unei crize de nerezolvat cu mijloacele utilizate pînă acum: situația economică este lamentabilă, inflația crește nestăvilit, recrudescența terorismului și tendințelor dictatoriale pune sub semn de întrebare siguranța instituțiilor republicane, războiul din Algeria secătuește toate energile umane și financiare ale țării, alăturarea la politica nord-atlantică a mutat Franța din tabăra aliaților ei continentali tradiționali în aceea a agresorilor de ieri. Și chiar actualii ei parteneri au încetat de mult de a o mai considera o putere de primă linie: toate concesile ce i se fac au mai mult în vedere susceptibilitatea ei, decît ponderea ce ar reprezenta.

După crize a căror durată este condiționată de tocmele de culise, noul hibrid guvernamental nu poate evita examenul opiniei publice. Pe de o parte fiecare din formațiile politice participante trebuie să facă față doleanțelor alegătorilor respectivi, pe de altă parte politica de

— De ce tot învîrtești ghioaga deasupra capului meu?
— Ca să mă apăr dacă ai să mă a'act.
desen de BEIER-RED

ansamblu a guvernului trebuie să înfrunte presiunea maselor populare. Așa se face că, fiecare partid, ascultînd de directive proprii, poate să-și retragă la un moment dat sprijinul guvernului și să-l lipsească de suportul parlamentar strict necesar. Repetîndu-se mereu, acest mecanism de răsturnare a guvernelor a dus la răspîndirea unei concepții pe cit de eronate, pe atît de periculoase. Teoreticienii dreptei au dedus imposibilitatea formării oricărui guvern viabil în cadrele actuale ale democrației franceze. O reformă a constituției și recursul la o „personalitate”, fie „puternică”, fie „din afara partidelor” ar fi după ei soluțiile providențiale.

Nu e nevoie să intri în problemele de detaliu ale vieții politice franceze pentru a-ți da seama unde ar putea duce asemenea soluții. Jocul de-a constituția și apelul la „mîna forte” nu fac decît să deschidă drumul

aventurii. Chiar dacă ar reuși pentru moment să asigure oarecare durată noului regim, nu i-ar da și capacitatea de a rezolva gravele probleme în fața cărora se află azi Franța.

Interesele Franței sînt însă de partea logicii și bunului simț. Ambele pledează pentru formula realizării coaliției marilor partide de stînga. Asemenea coaliție ar avea nu numai baza parlamentară traică, dar și forța morală de a impune o politică fermă de rezolvare a actualului impas. Numai o asemenea formație ar putea reface prestigiul internațional al Franței și i-ar reda posibilitatea de a opera ca factor de apropiere internațională. Orice altă formulă guvernamentală, concepută în afara adevăratelor majorități, este sortită să sporească cu un nou element cascada cabinetelor franceze: peste trei sau șase luni criza va bate din nou la ușă.

M. Roșca

DINCOLO DE APARENȚE

Deși demisia lui Harold Stassen din postul de consilier al președintelui Statelor Unite în problema dezarmării este o chestiune mai veche, articolele sale publicate ulterior în „New York Times”, precum și declarațiile făcute în fața Comitetului pentru relații externe al senatului au avut ca urmare o serie de indiscreții asupra atmosferei care domnește în cercurile conducătoare americane. Ecoul lor stăruie și azi și se poate spune că, de la „Life” la „Wall Street Journal”, publicațiile americane de mare tiraj sînt ispitite să ridice, fie și cit de puțin, vîlul care acoperă politica Departamentului de stat.

Ceea ce se poate afirma azi cu certitudine este că, departe de a prezenta linia fermă afișată public, politica externă americană suferă o criză cu deosebită grijă ascunsă. Se știe azi fără rezerve că Stassen era pentru o politică de destindere, pentru suspendarea pe timp de doi ani a experiențelor nucleare și în favoarea unor măsuri inițiale pentru limitarea armamentelor. Ceea ce se știe mai puțin e că acest punct de vedere nu era strict personal, ci reprezenta cercuri ale politicianilor și oamenilor de afaceri americani. Cu alte cuvînt, divergențe

serioase, care au dus aproape la o separație între tabere, frămîntă azi viața publică americană. Ele întăresc credința că actuala politică americană trebuie pusă sub semnul relativității și că eventualitatea unor surprize nu este de domeniul imposibilului. Despre ce divergențe este vorba?

Spicuirile din presa americană arată că ele sînt de trei categorii: între „civilii”; între militari; între civili și militari. Așadar, nu numai că nu există unitate de vederi între diferitele categorii, dar și înăuntrul lor domnesc neînțelegerile. Să le luăm pe rînd.

Mai întii, „civilii”. Se pare că vederile lui Stassen corespund celui puternic grup al financiarilor și industriașilor din vestul mijlociu sau de pe coasta Pacificului, ale cărui interese sînt direct legate de cheltuielile de înarmare. Grupul acesta, care suferă cu deosebire din cauza crizei, vede soluția acesteia în mari lucrări publice pentru restabilirea puterii de cumpărare a populației. În același timp, pe plan extern grupul susține necesitatea destinderii întrucît continuarea cursei înarmărilor și războiul rece favorizează preponderent interesele grupului financiar-industrial din

estul țării — acel grup care și-a concretizat concepțiile în faimosul comitet Gaither. Criza care bîntuie economia americană a adîncit divergențele acestea. Iar cercurile din spatele lui Stassen nu se sfîșec să arate că așteaptă o confirmare a justelii punctului lor de vedere la alegerile legislative din noiembrie.

În al doilea rînd militari. Cu ocazia lansării sateliților artificiali americani a reeșit limpede nu numai lipsa de colaborare, ci și divergențele serioase care există între armată, marină și aviație. Dacă încă din anii trecuți s-a urmărit crearea unei punți între ele prin numirea unui singur șef al celor trei state majore, abia săptămîni trecute s-a reușit subordonarea celor trei arme conducerii unitare a Ministerului apărării. Armata terestră se situează în continuare pe poziția menținerii armamentului clasic, cu perfecționările inerente, pentru cazul cînd un al treilea război mondial ar evita războiul nuclear după cum cel de al doilea a evitat războiul chimic. Marina americană pledează necesitatea sporirii submarinelor tocmai pentru eventualitatea războiului nuclear. Se poate spune că cercurile conducătoare ale marinei sînt cele mai încăpăținate

în predicarea războiului nuclear, submarinele reprezentînd pentru ele o investiție mult mai sigură decît bazele americane din Europa, Africa și Asia. În sfîrșit, aviația și-a ridicat hotărît în ultimul timp glasul împotriva diminuării comenziilor aviatice în urma creșterii importanței armelor rachetă.

Între „civilii” și militari. De la guvernarea Truman încoace, militarii au cunoscut în viața politică și în diplomația americană o ascendență neînțînă încă în istoria Statelor Unite. Faptul că numeroase posturi cheie s-au găsit la un moment dat în mîinile militarilor a trezit nu numai explicabila invidie a „civililor”, dar și teama acestora că rezolvarea problemelor majore ale momentului ar fi lăsată la discreția celor deprinși să judece numai în termeni de război. Criticile ce s-au făcut auzite cu ani în urmă la adresa politiciii generalului Mac Arthur în Coreea nu mai sînt izolate azi. Dacă toate considerentele militare au fost invocate ca justificare strategică a politiciii de pe poziții de forță, cercurile industrial-financiare care critică aspru această politică și cer cer o nouă maleabilitate, nu se sfîșec să denunțe influența ne-

fastă a militarilor asupra directivei politicii externe a Statelor Unite.

Din cele expuse mai sus reiese că linia diplomației americane, rigidă la exterior, suferă în propria ei țară de o deficiență organică. Departe de a fi expresia unanimității ea este amenințată să-și piardă majoritățile la apropiatele alegeri. Interesele opuse politiciii curente sînt într-adevăr prea mari pentru ca să nu reușească să dea o desmintire răsunătoare actualiei intransigente a guvernantilor americani. „Face și prosperitate” a fost lozincă electorală a republicanilor la ultimele alegeri prezidențiale. Dar milioanele de șomeri și menținerea încordării internaționale dezminț, categoric sloganul administrației Eisenhower. Rămîne de văzut în ce măsură acele cercuri ale vieții publice americane care pledează pentru o politică rațională, pentru destindere și pentru un modus-vivendi își vor vedea prin fapte sinceritatea.

V. Dascălu

Jurnalul intim, scris de Sofia Andreevna, soția romancierului Lev Nikolaevici Tolstoi, și publicat la Moscova, lămurește cu o pregnantă sinceritate motivele care au determinat pe genialul scriitor rus să-și schimbe în mod abrupt concepțiile despre viața socială și familială, pe care le afirmase, timp de peste 50 de ani, într-o considerabilă operă literară. Înainte de apariția acestui jurnal, biografii care au descris viața lui Tolstoi, erau în neputință de a prezenta o explicație plauzibilă a acestor schimbări ce i-au zbuciumat bătrânețea, provocându-i fuga din căminul său și moartea năpraznică într-o gară pierdută în mijlocul nesfârșitelor zăpezi de stea, în cumplita noapte de iarnă din noiembrie 1910.

În adevăr, înainte de publicarea mărturisirilor soției lui Tolstoi, nu exista o justificare plauzibilă a acestui eveniment. Cititorii au însă astăzi prilejul să cunoască realitatea faptelor: căci jurnalul Sofiei Andreevna proiectează o lumină inedită asupra soțului ei, asupra modului lui de a-și concepe și realiza căderile, asupra ideilor lui despre viața socială și politică. Toate aceste prețioase precizări culminează însă cu descrierea emoționantă a conflictului intim despre care am amintit mai sus.

Redând în rezumat extrem de succint aceste pagini, voi cita confidențele Sofiei Tolstoi din 6 martie 1885: este întâia oară că apare, în viața lor de afectuos și leal devotament reciproc, — nu o femeie care să-l zăpăcească pe el, ci un bărbat, fermentul și agentul nefast al divergențelor lor spirituale și conjugale, cel care a sfârșit prin a domina pe magistrul despăcător de inimi, pe analistul clinic al conștiințelor, pe Lev Tolstoi: „Am copiat a nu știu câte oară „Despre viață și moarte”. Am citit deci manuscrisul cu atenție, cu dorința intensă de a găsi o idee nouă, — însă ideea fundamentală rămâne aceeași; renunțarea la condițiile vieții materiale în favoarea vieții spirituale. Levoșca a primit iar o scrisoare de la Certkov. Nu-mi place omul acesta. Nu e deștept, e șiret și rău la suflet. Rămâne ca soțul meu să i-terrupă neapărat legăturile cu el, care nu se sprijină din partea acestuia decât pe minciună și pe perfidie. Mai mult ca oricând, simt că trebuie să mă feresc și să ne ferim de el”.

Fără îndoială că tragedia provocată de sufletul negru, de conștiința putredă a lui Vladimir Certkov, este înfiorătoare. El a izbutit să distrugă viața familiei Tolstoi. Marele scriitor a lăsat să i se fure caietele jurnalului său intim, de care Certkov a dispus materialmente aproape exclusiv. A renunțat la drepturile de autor, care urmau să revină

Lev Tolstoi

pictură de I. E. Repin

FUGA LUI LEV TOLSTOI

Jurnalul soției scriitorului aruncă o lumină inedită asupra ultimilor ani ai vieții titanului de la Iasnaia-Poliana

familiei. A făcut un testament secret, scris de el în fundul unei păduri, sprijinit pe un ciot putrezit de pom, sub supravegherea prietenului nefast, prin care îi dezmostenește pe ai săi.

Aceste fapte, — cele mai însemnate dintr-o lungă serie, — sînt săvîrșite de Tolstoi ca și cînd ar fi fost singur pe lume și n-ar fi avut 11 copii, din care unii încă minori, nici îndatoriri față de nimeni și de nici un fel. Cum reacționează la toate acestea soția sa? Iată mărturiile ale climatului ei sufleteșc, în această prelungă desfășurare de zbuciumări, de zguduri, de prăbușiri:

„...16 decembrie 1890. — Mi-am pierdut cu totul puțința de a mă concentra, fie asupra unui gând, unui sentiment sau unei trebi. Haosul grijiilor nenumărate care se încrețesc și în care mă zbat, mă aruncă într-o zăpăceală de adînci străfunduri și îmi pierd tot echilibrul. În fiecare clipă, preocupări imedia-

te: bolile copiilor mici, supravegherea educației și instrucției lor, starea igienică și, — vai! — în primul rînd starea morală a soțului meu, copiii mari cu propriile lor indeletniciri, cu slujbele și datorile lor, — editarea volumului XIII al operelor lui Levoșca, ce cuprinde și „Sonata Kreutzer” interzisă de cenzură și corectările de imprimărie ale acestui volum. Mai trebuie să fac cămăși pentru Mișa, cerceafuri și papucei pentru Andriușa, să recopiez manuscrisele lui Levoșca, să țin la zi contabilitatea, să am grijă de termenele de plăți, de asigurări, de produsele fermei, de actele muncitorilor noștri agricoli... Tot, tot, numai și numai în sarcina mea”.

Iar în altă pagină: „...Scriitorii nasc copii din inchipuire, pe cînd noi dăm naștere, în dureri și spasmi crunte, copiilor în carne și oase, care trebuie hrăniți, educați. Cum aș mai putea eu, în mijlocul tuturor acestor nevoi absolute de fiecare zi, să-mi schimb temperamentul, spre a-l conforma transformărilor spirituale ale soțului meu?... Intervențiile străinilor în liniștita noastră viață de familie, — insinuate gradat de atîția ani, au luat, în ultima vreme, un caracter înspăimîntător. Ele au îngrozit în mod perfid pe soțul meu, că guvernul a trimis poliția să-l confisce toate operele: pretext grație căruia i s-au furat de la Iasnaia-Poliana, manuscrisele. Așa că el, ne mai avînd la îndemînă materialele, este din ce în ce mai stînjinit în munca lui”.

Și, infine, citînd nominal pe Certkov și pe complicitățile lui, ea reproduce, în jurnalul său intim, textul scrisorii ce a trimis acestui spion hrăpăret. Este un model de integrală demnități, de dispreț. Iată cîteva extrase din această reacție atât de legitim justificată:

„Soțul meu a scris zilele trecute, în notele lui intime: „Certkov mă împinge la luptă contra Soniei. Această luptă îmi este foarte penibilă și mă dezgustă”... Recent, soțul meu a recunoscut că jurnalele sale intime, — numeroase caiete, — i-au fost furate, mărturisind în fața fiicei noastre Sașa, că ele se află la d-ta. Or, aceste jurnale sînt tabernacolele sacre ale vieții lui și

ale vieții mele: sînt reflectarea sufletului său, pe care sînt obișnuită să-l simt și să-l iubesc. Ele nu pot fi confiscate de miini străine. Totuși, oameni trimiși de d-ta le-au furat din casa mea, fără știrea mea. Cînd, într-o scrisoare precedentă, ți-am cerut să mi le înapoiezi, m-ai refuzat cu brutalitate. De curînd, plecînd din casa noastră, ai spus fiului meu Lev: „nu înțeleg pe această femeie, care nu face decît să-și omoare bărbatul”.

Îți pun chestiunea fără înconjur: sau mi se restituie jurnalele, sau renunț la viață. Nu am întîlnit încă pe nimeni care să-ți fie binevoitor, fără să aibă un interes material ca să o facă. În plus, pe lângă caiete, ai păstrat, fără nici un drept, atîtea manuscrise ale soțului meu. Te-ai așezat astfel între noi doi. Nu mai pot suporta să te văd în ochi și te disprețuiesc. Ai cutezat să spui soțului meu că, dacă nu mă părăsește, fugind departe de mine, va fi constrîns să se sinucidă. Ești singurul om care ai îndrăznit această infamie. Cît am putut suferi eu în ultimele trei luni, nu se compară cu nici o altă suferință a întregii mele vieți. Am spus soțului meu să aleagă în mod decisiv între d-ta și mine. Pentru moment, el m-a ales pe mine. Consider deci că orice relație între d-ta și noi s-au sfîrșit pentru totdeauna, fiind fără rost în existența noastră, căci îmi este scîrbă de orice fățarnicie. În acest moment eu sînt bolnavă, distrusă moralmente și fiziceste din cauza d-tale. Înainte de a fi pătruns, prin falsități, în familia mea, nu am cunoscut nici una din aceste suferinți. Sînt sigură că ele vor înceta după ruperea oricăror legături între d-ta și soțul meu. Este tot ce aveam să-ți spun”.

Certkov a restituit, în urma acestei scrisori, jurnalele intime și cea mai mare parte a manuscriselor, după care, precum s-a dovedit mai tîrziu, păstrase copii, valorificate în folosul lui personal. Însă, foarte curînd după aceea, Tolstoi și-a părăsit în secret familia, îndreptîndu-se către moarte. Soția, anunțată de șeful gării Apostov în clipa agoniei, nu a putut ajunge la căpătîiul lui decît spre a-l vedea dîndu-și sufletul, în zorii zilei de 20 noiembrie 1910. După în-

mormîntarea lui la Iasnaia-Poliana, ea a scris, între alte pagini, următoarele rînduri:

„...În jurul omului care mi-a fost atât de scump, se crease o atmosferă de complot. Scrisori și manuscrise primite și trimise în secretul cel mai deplin; vizite și întreveneri misterioase în pădure în urma cărora el era silit să subscrie acte care, prin însăși natura lor infamă, îl dezgustau. După semnarea acestor acte care, în general, ne despuiau de drepturi pe noi, familia sa, precum și de venituri, soțul meu nu mai avea curajul să ne privească în ochi, pe mine și pe copiii noștri. Și aceasta, pentru că, înainte de otrăvirea conștiinței lui de către dușmanii noștri, el nu ne-a ascuns nimic, niciodată. Cînd, presimțind cruda realitate, l-am întrebat dacă a redactat un nou testament și, dacă faptul era exact, — de ce îmi ascunde textul modificator, soțul meu aici nega cu tărie, aici tăcea din gură și întorcea capul, refugiindu-se într-un mutism care-l copleșea. Eram disperată să simt la fiecare pas, în fiecare clipă, aceste lăini, cu care sfîrșăcile unor străini îmi baricadau drumul către soțul meu și care aveau să grăbească iureșul fatal înspre cel mai groaznic dezno-dămînt”.

Un amănunt impresionant: în anul 1885, ca un preludeu al transformărilor cardinale ale psihicului și minții sale, Tolstoi a devenit vegetarian convins. El a respectat cu strictețe acest regim sobru de alimentare, impunîndu-l unei familii de 15 persoane, dintre care 11 copii, — fără a scooti și personalul ajutător de la fermă, — care nu se putea deprinde, de azi pe mâine, cu o hrană atât de sumară.

Iată notările soției, la 6 martie 1886:

„...Renunțarea lui la condițiile materiale ale vieții comune, în favoarea existenței spirituale izolate, dezinteresate de contingențele zilnice ale familiei, îmi pare nejustificată, chiar imposibilă. Eu consider că fiecare ființă omenescă are datorii precise, de la care nimeni nu poate avea dreptul să se sustragă. Iar aceste datorii, departe de a dăuna vieții spiritului, sau de a-i fi un obstacol, îi aduc, din contra, ajutor și sprijin”... Jurnalul Sofiei Tolstoi aruncă o lumină inedită asupra ultimilor ani ai vieții titanului literaturii ruse și universale.

Constant Ionescu

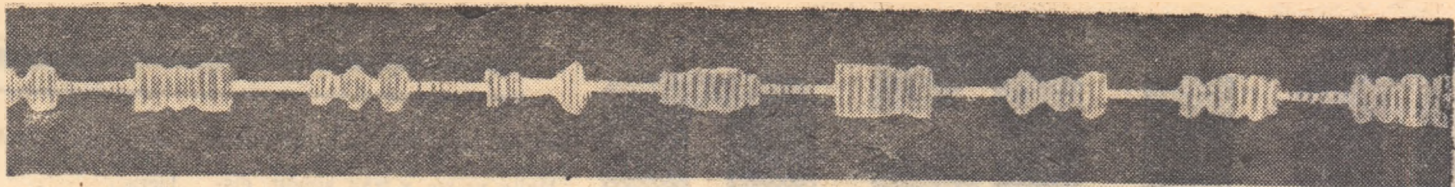
O revistă din secolul trecut despre literatura romînă

La 1 martie 1881, în revista „Istoriceskii vestnik” din Petersburg a apărut un amplu articol despre problemele literaturii romînești și scriitorii romîni cei mai de seamă. Succesele literaturii romine erau explicate prin legătura ei cu viața poporului, cu literatura populară. „Poporul romîn are o poezie populară frumos dezvoltată, care s-a păstrat pînă în timpurile noastre cu tot farmecul și tine-rețea ei, în sute de conturi și narațiuni. Aceste produse prețioase ale spiritului poporului romîn, mulțumită silințelor lui Vasile Alecsandri și ale altor bărbați, s-au făcut cunoscute întregii lumi culte și civilizate”. Revista arăta că doinele, „podoaba cea mai bogată a literaturii romine...” merită pe deplin a fi traduse în limba rusă. În continuare se făcea o trecere în revistă a istoriei literaturii romînești, semnalîndu-se, printre altele, numele lui Miron Costin, Dosoftei, Dimitrie Cantemir, Gheorghe Lazăr, Gh. Asachi, N. Bălcescu, Al. Negruzzi, Gr. Alexandrescu, Al. Odobescu, M. Kogălniceanu. Rînduri foarte călduroase erau închinată lui Vasile Alecsandri despre care se arăta că nu a publicat nimic în vremea din urmă deoarece „e nemulțumit cu starea actuală de lucruri și în special cu învaziunea străină intruchipată de principele Carol de Hohenzollern”.

În încheiere revista rusă își exprima increderea în „înălțarea literaturii naționale a Romîniei”, sfătuiindu-i pe scriitorii să-și îndrepte privirile spre poporul lor.

Articolul publicat în „Istoriceskii vestnik” n-a trecut neobservat la noi. În „Convorbiri literare” nr. 2 din 1 mai 1881 a fost publicată o traducere a acestui articol, sub titlul „O voce rusească”. Articolul rămîne o mărturie a legăturilor culturale frățești dintre cultura noastră și cea rusă.

Primele mesaje artificiale recepționale din cosmos: semnalele emise de Sputnik-1, așa cum au fost înregistrate de un oscilograf.

Există viață

pe alte planete?

O PASIONANTĂ CONTROVERSĂ ȘTIINȚIFICĂ

Microscop

Injecții nedureroase

La Institutul pentru instrumente chirurgicale experimentale din Moscova a fost perfecționată recent o nouă siringă hipodermică fără ac. Noua siringă introduce preparatul medicamentos în organism printr-o gaură minuscule produsă sub acțiunea unei puternice presiuni. Injecțiile efectuate pe această cale sînt complet nedureroase. Siringa hipodermică permite efectuarea a 2.000 injecții pe zi și elimină orice pericol de infecție.

Primul laborator submarin

Un grup de savanți sovietici vor petrece în cursul acestei veri mai multe săptămîni sub apă, studiind fenomenele naturale, fauna și flora de la mare adîncime. În acest scop a fost construit un submarin științific special, echipat cu pereți de sticlă, faruri puternice, aparate de fotografiat și televizat, instalații de sondaj prin ecou etc. Viteza submarinului — primul laborator submarin din lume — va da posibilitatea savanților să urmărească timp îndelungat deplasările bancurilor de pești.

Un „secretar robot”

La uzina de aparate de radio din Kiev a fost construit un ingenios aparat, denumit „secretar robot”. Aparatul se compune dintr-un magnetofon înzestrat cu blocuri automate speciale, care răspunde la apelurile telefonice și reproduce convorbirile și întrebările înregistrate, putînd înlocui munca mai multor telefonisti. „Secretarul robot” va găsi o largă întrebuintare în marile întreprinderi și institute sovietice.

Aparat de radio acționat de soare

Doi cercetători de la Institutul de radio din Leningrad au creat un aparat de radio acționat în întregime numai de soare. Receptorul este înzestrat cu 14 celule fotoelectrice din siliciu, care transformă energia luminoasă a soarelui în curent electric. Celulele fotoelectrice asigură în același timp încărcarea unui acumulator pentru timp noros și pentru noaptea. Aparatul are 2 lungimi de undă.

Laborator geologic în două valize

Echipamentul complet de laborator mobil creat la Institutul de geologie al U.R.S.S. cântărește doar 23 kg și încape cu ușurință în două valize mici. Geologii pot determina pe loc cantitatea de apă, substanțe volatile și cenușă, precum și capacitatea calorică a mostrelor de cărbune. Aparatele funcționează automat, cu o judeală neobișnuită. Precizia analizelor este de ordinul zecimilor de milimi.

„Ceaika” și „Melodia”

Acestea sînt două noi mărci de magnetofon, produse în U.R.S.S. Ele sînt prevăzute cu microfon, benz duble, ochi magic pentru controlul înregistrării și cu un sistem de reglare a intensității și registrului, la reproducere.

Superfluiditatea electronilor

Studiind cu atenție fenomenul superconductibilității, cunoscutul fizician Nikolai Bogoliubov a stabilit că acesta se datorează superfluidității electronilor din metal, care la temperaturi foarte scăzute formează un colectiv legat. Urmînd teoria acad. Bogoliubov, pot fi calculate vibrațiile „colectivului” de electroni și se poate determina existența unei excitații particulare: undele electronice, a căror energie este invers proporțională cu lungimea de undă și direct proporțională cu viteza maximă a electronilor.

O întrebare veche, desigur, de cînd lumea. Privind nesfîrșitul boltei instelate, oamenii tuturor timpurilor trebuie să fi pus aceeași întrebare: există viață dincolo de granițele restrinse ale Pămîntului nostru? Este posibil ca între atîtea milioane și miliarde de astre adesea mult mai mari decît propriu noastră planetă, Terra să fie singura locuită, singura pe care a luat naștere și s-a dezvoltat încontinuu viața? Sintem noi oare singurii locuitori ai Universului?

Dacă întrebarea este veche, nu mai puțin îndelungat în timp este istoricul încercărilor de a-i răspunde. Dar ceea ce a constituit secole și milenii o simplă speculație imaginativă abstractă, a devenit astăzi o controversă științifică viu discutată și bogat argumentată de către numeroși savanți. O importanță deosebită au acordat acestei probleme astronomii și astrofizicienii sovietici, ale căror lucrări recente au adus o contribuție hotărîtoare la progresul cosmologiei. După cum vom vedea, nu există încă pentru moment o identitate de păreri în rîndul acestor cercetători — și este și firesc să fie așa. Dar pe măsura perfecționării mijloacelor de observație cosmică și — evident — pe măsura îmbogățirii cunoștințelor noastre prin vîntoarele călătorii interplanetare, aceste diferite teorii își vor găsi definitivă confirmare sau infirmare.

Marea familie a sistemului nostru solar

Deși sistemul nostru solar constituie de fapt o foarte numeroasă familie, formată din 9 planete mari cu 28 sateliți, vreo 20 planete mici și 1.500 de asteroizi, savanții care studiază posibilitatea existenței vieții pe alte corpuri cerești și-au concentrat atenția asupra unui număr extrem de redus de astri. De ce? Pentru că marea majoritate a acestor aproape 1.600 corpuri cerești din sistemul nostru solar nu prezintă decît o șansă infimă

— ca să nu spunem inexistentă — de viață vegetală sau animală.

Asterozii, de pildă, nu sînt decît niște stînci pierdute în spațiu, pe care viața este de neconceput. Deși după părerea astronomului Viktor Safronov acești asteroizi — dintre care numai 30 au diametrul mai mare de 100 de km — ar putea explica în viitor originea Pămîntului și a întregului sistem solar, din punct de vedere al existenței vieții, ei nu prezintă nici un interes. Tot astfel și planetele mici — cum ar fi Adonis, Amor, Icar etc. — a căror orbită străbate în curmeziș sistemul nostru solar și se apropie periodic la o distanță atît de mică de astrul de foc, încît nimic n-ar putea rezista căldurii uriașe.

După cum arată acad. N. Barabahov, dintre cele 9 planete mari, singură Marte oare — prin prisma cunoștințelor noastre actuale asupra condițiilor sale — posibilitatea ipotetică a existenței vieții. Mercur, spre exemplu, rotindu-se în același interval de timp — 88 de zile — în jurul astrului central și în jurul propriei sale axe, prezintă vesnic aceeași față razelor arzătoare ale soarelui. În centrul feții însoarite, temperatura se menține constant în jurul a 350 grade, în timp ce pe fața opusă și întunecată, termometrul coboară aproape de zero absolut, adică de minus 273 grade. Lipsită de atmosferă, planeta este direct expusă turbulențelor solare pe de o parte și frigului cosmic pe de altă parte și nu oferă nici un minimum de condiții necesare existenței vieții. „Aerul” de pe Jupiter, în schimb, este un amestec de metan și amoniac, menținut la o temperatură de aproximativ minus 140 grade, și aceste gaze ucigătoare formează un turbion permanent din pricina curenților cu viteză de 300 km, pe oră. Posibilitatea existenței vieții în această atmosferă otrăvită nu este însă exclusă, după cum o dovedesc recentele experiențe ale savantului sovietic prof. G. A. Tihov, efectuate în la-

boratorul său de astrobotanică de la Alma-Ata. Prof. Tihov a reușit să cultive bacterii într-o atmosferă de metan și amoniac asemănătoare celei de pe Jupiter și la o temperatură la fel de scăzută. Deci viața — într-o formă primitivă — este teoretic posibilă pe cea mai mare planetă.

Viață în planeta Marte?

Nu ne vom opri asupra celorlalte planete bine cunoscute, la fel de neprielnice vieții și ne vom mulțumi să consemnăm interesul deosebit sîrmit în acest sens de către Marte, cea mai cunoscută planetă. Marea opoziție din 1956 a permis savanților să strîngă un urias bagaj de informații și date, supuse în prezent unui studiu amănunțit. Care sînt principalele concluzii provizorii ale acestui studiu?

Prof. G. A. Tihov, membru corespondent al Academiei de Științe din U.R.S.S., pare să nu aibă nici un fel de îndoială asupra existenței vieții vegetale pe Marte. Ridicîndu-se împotriva susținerilor „geocentrismului biologic”, care consideră Pămîntul ca un fel de model, avînd cele mai favorabile condiții pentru viață, abaterile de la proprietățile fizice ale acestuia determinînd implicit imposibilitatea apariției și existenței vieții, Tihov detailează observațiile cu privire la schimbarea culorii unor regiuni de pe Marte în funcție de anotimpurile planetei. Aceste schimbări de culoare — apariția unei calote polare albe în timpul iernii, apariția și dispariția unei colorații de primăvară și vară în regiuni întunecoase care pină de curînd fuseseră denumite în mod greșit „mări”, etc. — ar fi în strînsă legătură cu vegetația de pe Marte, care nu trebuie să fie, desigur, identică cu vegetația pămînteană. Faptul că densitatea atmosferei este de 10 ori mai mică decît pe Pămînt, că umiditatea atmosferică este mult mai redusă decît cea terestră și că oxigenul pare să lipsească aproape cu totul pe Marte, nu poate constitui un impediment absolut al dezvoltării vieții. După cum arată directorul laboratorului de astrobotanică de la Alma-Ata, capacitatea vieții organice de a se adapta condițiilor înconjurătoare este uriașă. Astfel, este foarte posibil ca vegetația marțiană să folosească oxigenul din sol sau cel degajat printr-un proces de fotosinteză asemănător celui care asigură respirația plantelor acvatice de pe pămînt. În ceea ce privește culoarea albastră a regiunilor întunecate din Marte, ea se poate explica prin absorbția de către planetele marțiene a razelor roșii, galbene și portocalii ale soarelui — cele mai călduroase — ceea ce face ca lumina „rece” reflectată de aceste plante să fie formată din radiații albastre, indigo și violete. Prof. Tihov amintește cu această ocazie despre brazii albaștri din Canada și pinii albaștri recent descoperiți în Himalaia, a căror culoare este în mod asemănător rezultatul unui proces de adaptare la mediu.

Deosebit de sugestiv este următorul fragment dintr-un studiu recent al savantului sovietic: „Să ne fie permis să întrebăm cine poate afirma cu certitudine că condițiile de

viață de pe pămînt sînt cele mai bune ce se pot închipui? Imi pot reprezenta următorul tablou fantastic: academicienii marțieni s-au adunat și discută despre posibilitățile existenței vieții pe pămînt. La cuvîntul un cunoscut savant marțian și spune: „Dar oare este posibilă viața la o concentrație atît de mare de oxigen în atmosfera Pămîntului cum o indică analiza spectrală? Acolo, orice ființă se poate doar asfixia și arde. La noi, situația se prezintă astfel: plantele noastre elimină oxigenul prin rădăcinile lor în pămînt și oxigenul ajunge treptat din sol în atmosfera noastră și ne dă posibilitate, nouă și animalelor noastre, să respirăm și să nu ne asfixiem. Marea cantitate de vapori de apă din atmosfera Pămîntului este de asemenea mortală. Organismele vii trebuie să conțină acolo un procent uriaș de apă, iar marea putere de gravitație existentă pe Pămînt, ar fi trebuit să împiedice apariția și existența vieții”.

Trebuie menționat că teoriile prof. Tihov cu privire la existența vieții marțiene sînt împărtășite de numeroși savanți sovietici și străini, între care acad. N. Barabahov, americanul Mc. Kinley, francezul Audain Dollfuss etc.

O problemă nerezoivată

Dar, după cum am arătat încă de la începutul acestei prezentări, ne aflăm în fața unei controverse științifice care numără mulți teoreticieni — partizani atît ai unei ipoteze, cît și ai celeilalte. Astfel, analizînd problema importanței oxigenului pentru apariția și dezvoltarea vieții, acad. V. G. Fesenkov, ajunge la concluzia că unicul indiciu real despre prezența unei biosfere pe o planetă oarecare îl constituie existența oxigenului liber în atmosfera ei. Evident că prin această prismă, viața pe Marte este de neconceput. De asemenea, prof. A. Lebedinski din Moscova, referindu-se la observațiile efectuate în timpul marelui opoziții din 1956 afirmă: „Nu am obținut nici o dovadă nouă în ceea ce privește existența vieții pe Marte. Pentru moment, această problemă continuă să rămînă nerezoivată”.

Sintetizînd datele general admise astăzi de către savanții sovietici și străini, M. P. Pervertun, colaborator științific al secției de astrobotanică a Academiei de Științe din R. S. S. Kazahă, enumeră următoarele concluzii cu privire la condițiile existente în Marte: 1. În Marte există apă. 2. În Marte există o atmosferă formată din azot (98 la sută), bioxid de carbon (conform ultimelor date ale lui Keiper) în greutate de 13 ori mai mare decît pe Pămînt, oxigen (ce-i drept într-o cantitate care nu depășește 0,1 la sută din cantitatea existentă pe Pămînt). 3. Pe Marte există temperaturi de plus 10 grade și plus 25 de grade C în cursul a aproape 6 luni terestre. 4. În Marte există o alternanță a anotimpurilor. 5. În Marte există precipitații”.

Dacă există însă într-adevăr — în aceste condiții — și viață, asta rămîne să o dovedească abia cercetările viitoare.

C. Vlad

O fotografie a planetei Marte, obținută în timpul marelui opoziții din 1956.

RIGA

mintului făgăduinței a rățacit de-a lungul și de-a latul lumii.

Multă vreme a trăit singur, disprețuit și alungat de trîntorii sătui care iroseau în pe'receri tot ce dobindeau prin sînge și sudoare oamenii simpli, lipsiți de aripi, ai-doma lui. Apoi a aflat tovarăși credincioși care s-au priceput să-i deschidă ochii asupra adevărului crud, să-i arate calea dreaptă — lupta nu numai pentru fericirea lui, ci a întregului său popor. A fost martor la ceea ce pot realiza oamenii cînd își unesc puterile, a asistat la zguduirea din temelii a orînduirii exploataților. Lui Vitol i-au crescut aripi care l-au purtat pe sus, în înălțimi, deasupra torențului de oameni în continuu zbcium.

Lupta n-a fost ușoară și nici victoria n-a fost cucerită ușor, dar calea aleasă s-a dovedit singura în stare să-i poarte către țelul rîvnit. Ehe, tinerii... ce știu ei despre toate acestea? Și totuși trebuie să știe.

— Ce eram noi în fond? — își amintește Vitol de cuvintele unui prieten. Păsări fără aripi! Veșnic chinute de dorul zborului, al frumosului și libertății. Nu aveam, însă, aripi, aripi care să ne poarte sus, deasupra mlaștinii în care ne zbăteam. Arpile ni le-a dat partidul bolșevic.

Vitol își amintește limpede și de visurile lui îndrăznețe cînd se gîdea că pe pămînt nu vor mai fi privilegiați și oropșiți, cînd nimeni nu va mai îndrăzni să-și umilească semenii. Ce viață frumoasă, neasemuit de frumoasă își va făuri atunci cînd omenirea — își spunea. Roata istoriei se învîrtea prea încet: conștiința și visurile i-o luau înainte. Comuniștii și-au încordat puterile și au silit-o să se învîrtească mai repede. Și iată că țelul a fost atins: libertate pentru popor, fericire pentru fiecare în parte. Nici că se putea să fie altfel; pășiseră doar pe drumul arătat de Lenin.

...Pășind de-a lungul șoselei asfaltate și îmbrățișînd cu privire

— Angajează-mă pe mine, s-au împlinit opt zile de cînd stau fără lucru...

— Mă așteaptă nevasta și copiii. Le e foame!...

Sutele de inimi băteau temătoare în nădejdea că vor primi ceva de lucru. Indiferenți ce! Ochii străluceau ca cuprinși de febră. „Patronul“ însă, n-avea nevoie decît de o duzină de muncitori...

Ceva mai departe se afla portul Sfîntul Andrei. Aici ancorau vapoarele care transportau cărbuni. Deasupra calelor deschise unde, asemenea unor viermi negri, soiau trupurile muncitorilor pluteau nori groși de praț. Oamenii, care cu lopata, care cu miinile, umpleau la nesfîrșit cu cărbuni coșuri de nuiele. Fuseseră porecliți „negrii albi“.

Era de necrezut. După atîția ani, Vitol își amintea scena în cele mai mici amănunte. Își trecu mîna prin păr, peste față ca și cum ar fi vrut să alunge sinistra amintire. Acum, în privirea lui larg deschisă, se oglindeau cu totul alte priveliști, iar ochii îi străluceau de bucurie. Dughenele sărăcicioase au fost măturate de pe fața pămîntului. „Bomba neagră“ a dispărut și ea pentru totdeauna. Oamenii sovietici au desființat lugubra menajerie. Și chiar și virtejurile de praț negru au încetat să mai plutească deasupra portului.

Malurile Daugavei se răsfață înveșmîntate în granit, iar o fișie lată de gazon îi deslăta privirile. Acum, acolo unde rătăceau oameni flămînzi, unde se îmbulzeau șomerii și unde blestemele se învîlmășeau cu rugămintile umile ale cerșetorilor, se joacă copii în timp ce bunici și bunice, tați și mame se bucură de binemeritata odihnă. Seara, locul e cercetat de tinerii care vin aici să admire splendecele apusuri de soare, ca să viseze.

Pe undele albastre și molcome ale Daugavei coboară fermecătoare vaporeșe albe și hidroglisoare; zgomotoase bărci cu motor despică

O evocare de VILIS LAŪIS

tot ce cunoștea de atîta vreme în orașul acesta, toate lucrurile noi, neobișnuite, înfăptuite de puterea sovietică, omul cu timplele cărunțite își spunea cu mîndrie:

— Toate astea-s ale mele, ale noastre, ale poporului. Poporul le-a construit și desigur, în toate acestea există și o părticică din munca mea. Da, viața n-a fost trăită în zadar.

Ciudat! Vitol nu putea și nu încerca să-și explice de ce amintirile îl năpădeau tocmai în ziua aceea. Își amintea de bătrînul chei al Daugavei: Un talmeș-balmeș de dughene pipernicite, înghesuite una-ntr-alta și în care negustorii vindeau tot felul de vechituri. Mai era acolo și o clădire din lemn, cu înfățișarea de hambar. Era localul cel mai rău famat din Riga, pe care localnicii îl porecliseră „Bomba neagră“. Oamenii murdari, în zdrențe, femei sardate care-și ofereau nerușinat dragostea, vagabonzi, hoți, cerșetori... Ceva mai departe, în fața vămii, un gard înalt din fier forjat, ai-doma celor care împrejmuesc sălașul fiarelor în grădina zoologică. Locul era numit „menajeria“.

Dis-de-dimineață, oameni înfomețați începeau să măsoare terenul din fața gardului de fier. Se duceau și veneau, repelindu-și la infinit ciudata lor plimbare. Așteptau plini de neliniște, ceasuri întregi ca în spatele îngrăditurii să apară supraveghetorul care aducea cu el una sau două duzini de jetoane metalice. La vederea lui oamenii prindeau să se îmbulzească, sute de miini se întindeau printre gratii. Izbucneau urlete, strigăte de nemulțumire, rugăminti:

năvalnic oglinda lucie a apei. Arcurile metalice ale unui pod în construcție par că îmbrățișează fluviul de la un mal la celălalt. Vitol își îndreaptă privirile spre stînga, în susul riului, lată că și înfățișarea bătrînei Riga s-a schimbat: în spatele imenselor hale ale Pieții Centrale se înalță clădirea măreață a Palatului științei. O altă privire, la dreapta: te uimește mulțimea gigantilor de metal, macaralele portului maritim al Rigăi... Vremurile în care porecla „negrii albi“ era un lucru obișnuit au fost date de mult uitării. Cît timp s-o fi scurs oare de cînd oamenii au încetat să mai umple cu lopata sau cu miinile coșurile de nuiele? Și cît timp e oare de cînd nu mai împing la vagonetele grele încărcate cu huilă? Oamenii noi, oamenii sovietici au construit minunate mecanisme pe care le-au silit să lucreze pentru ei, să îndeplinească munca de rob a portului. Fortul comercial al Rigăi nu mai este același ca în trecut. Și desigur nici oamenii nu mai sînt aceiași. Astăzi, directorul uzinei este un fost muncitor. Pălmașul de odinioară conduce un colhoz. Copiii de muncitori, de țărani și de funcționari frecventează cursurile universității, lucrează în laboratoarele institutelor Academiei de Științe. Colhoznicul, zidarul care așează cărămidă peste cărămidă, ridicînd construcții noi, savantul preocupat de munca de laborator ca și doica din creșă aplecată grijulie deasupra copilășului adormit, toți contribuie la aceeași operă măreață, toți urmează același drum și cu toții merită cu prisosință recunoștința viitoarelor generații.

Da, viața merită să fie trăită!

pline de încercări. Voldemar Vitol! În urmă cu 30 de ani, mai sosise o dată la Rigă în aceeași gară într-o dimineață la fel de luminoasă, pentru a începe lupta cu viața.

Pe atunci era încă tînăr. Abia demobilizat era încrezător în puterile lui, plin de speranțe în viitor. Era singur. Nimeni nu-l aștepta în orașul mare, neprimitor, cu casele lui de cite 5 etaje, în care spera să-și croiască drum în viață spre fericire. În dimineața aceea bătrînul oraș dăltuit în piatră nu se arătase prea ospitalier cu oaspetele lui. Îl primise ca pe un lucru de prisos, ca pe un fir de praț care venea să se adauge miilor de fire ai-doma lui umplînd străzile. De-a lungul a 30 de ani, viața l-a încercat de nenumărate ori: a trecut și prin nenorociri și prin stări de singurătate neputincioasă, a făcut munci istovitoare, a încercat deziluzii amare. În căutarea pă-

Soarele luminoș strălucește deasupra Rigăi. Valurile Daugavei se rostogolesc lin spre mare. În parcuri, pe bulevarde, pe cele două maluri ale canalului, înveșmîntați în podoaba verde a naturii, castanii și teii își freamătă molcom frunzișul încă tînăr, mîlinul și liliacul își răspîndesc parfumul îmbătător.

Intr-o astfel de zi a coborît din tren în gara Rigă un bărbat în vîrstă cu timplele cărunțite. Era un om voinic, bine făcut; pe fața lui aspră și senină, în mersu-i sigur, apăsător, se puteau totuși ușor citi urmele unei tinereți zbciumate,

ieri și azi

Scrierile din CRIMEEA

tate, prețul, mănincă în tăcere ca și cum s-ar săvârși un ritual sobru și minuțios și, apoi, pleacă în liniște acasă. Când se întâmplă ca un cetățean să bea mai mult decât se cuvine, militia îl duce, cu eleganță și blindețe, la... baie. După un duș rece, după o cafea neagră, cetățeanului i se calcă hainele, i se face toaleta necesară (bărbieritul etc.) și, bineînțeles, chitanța cu prețul neexagerat al tuturor serviciilor. Astfel, în dimineața următoare, cetățeanul se prezintă la muncă proaspăt „kak novaia kopeika” (ca o copaică nou-nouță). În sfârșit, la numărul micilor aspecte care trădează ordinea din locurile de odihnă ale cetățeanului sovietic, se adaugă aspectul ispititor și estetic al magazinelor și al vitrinelor. Carne, zahăr, piine (zeci de sortimente), conserve, pește se află zilnic, din abundență, în fiecare magazin. Magazinele sovietice nu joacă a-mara comedie a desfacerii mărfurilor de iarnă în decursul verii și vice-versa.

Printre mărfurile care tixesc vitrinele un loc preponderent îl ocupă cadourile. În ambalaje speciale și multicolore, darurile fac cu ochiul datorită calității și diversității lor. Vizitatorul poate cumpăra delicioase obiecte făcute din scoici sau ilustrate — cutii din lemn de santal, evantaliile de abanos, umbrelle chinezești de soare, obiecte de artă populară rusă, parfumuri care concurează uleiul bulgăresc de trandafir, obiecte de cosmetică etc. etc. Nu lipsesc nici darurile de natură culturală. Venera din Millo, Pușkin, Cehov, în statuete de ipsos sau alabastru, — obiecte de jad sau de fildeș, cristale artistice lucrate, copii după picturi celebre, plăci de patefon. Trebuie de subliniat că prețurile sînt derizorii, în așa fel încît turistul cu cea mai modestă pungă să poată face, în bună voie, surprize familiei.

Fișa de teren din Sudul Crimeii, rezervată în mod special odihnei și însănătoșirii, nu are uzine și combinate al căror fum să altereze văzduhul. Dinamitele din minele de diorit de sub muntele Ai-Petri detună numai între 11 și 12, la amiază, cînd cetățeanul se plimbă prin nenumăratele parcuri ale stațiilor. În timpul odihnei, orice zgomot este cu desăvîrșire interzis.

Stațiile își au ziarul lor, care se ocupă în mod special cu problemele de odihnă. Ziarul „Kurortnaia gazeta” e alcătuit cu mult gust, cuprinde materiale scurte, scrise cu vivacitate și fac o veselă reclamă diferitelor puncte turistice, alesele frumuseți ale naturii, diverselor sanatorii etc.

Cum este organizat un sanatoriu (sau o casă de odihnă)?

În primul rînd trebuie de spus că 80 la sută din clădiri sînt construite de puterea sovietică într-un stil arhitectonic elegant și ospitalier, respectînd armonia ansamblului, evitînd distonanțele, cu toate că unele vile sînt în vechiul stil popular ucrainean, iar altele în stil gotic sau chiar... maur. Alegerea locului s-a făcut după criterii lirice, vilele fiind opulent împrejmuite de chiparoși, cedri de Liban, pini de diverse specii. În acest fel, poezia s-a unit cu practica sanitară, locul fiind în același timp romantic și salubru. Vilele sînt așezate pe litoral, între munte și mare. Spiritul gospodăresc căruia îi aduceam, mai sus, laude, a făcut ca unele sanatorii să-și aibă ștrandul lor de iarnă, acoperit cu sticlă, avînd forma serelor de lămii și îngăduind cetățeanului să facă baie în decembrie sau ianuarie iar, după baie, să se întindă pe... nisip și să frunzărească o revistă. Fiecare sanatoriu, fiecare casă de odihnă își are clubul său, în care teatrul sau orchestra de estradă din laltă dau cu regularitate programe reconfortante. Mai mult chiar, artiști de cinema de talia lui Piotr Aleinikov (din filmele: Tractoriștii, Parhomenko, Pămînt și cer etc. etc.) vin în mijlocul cetățenilor și repetă scene din diverse filme cu o pasiune demnă de invidiat. Adăugînd bibliotecile bogate, programele cinematografulor, seratele, excursiile, conferințele și nenumăratele competiții sportive, se poate trage fericita concluzie că cetățeanul sovietic sau străin venit să se recreze în Crimeea de miazăzi beneficiază de tot confortul necesar și se întoarce acasă plin de amintiri plăcute. Or, acesta este factorul principal al odihnei și însănătoșirii. E un exemplu pe care forurile competente de la noi ar trebui să-l urmeze.

Muzica — prieten perpetuu al rușilor — mărește farmecul și poezia locurilor. Toată Crimeea cîntă. Armonicile răspund ghitarelor și ghitarele mandolinelor. Printre ele suspinele scurte și armonioase ale balalaicelor și, ca acompaniament general vocile. E interesant că rusul nu-și acompaniază vocea cu instrumentul, ci instrumentul cu vocea. El dă intimitate strunelor.

La întoarcerea în patrie am să duc cu mine lumina acestor zile petrecute aici, dar totodată și lecția spiritului gospodăresc cu care sovieticii își armonizează poezia cotidiană.

Și voi avea ce povesti ani și ani. Carnetul de reporter este plin pînă la refuz.

Al. Andrițoiu

Ialta, mai 1958.

Acasă la Obrazțov

Despre pasiunile omului și o discuție despre fericire

Încă din vestibul casa lui Serghei Obrazțov își dă senzația ciudată a unui loc cu totul neobișnuit. Prapurii, urlașul capmască al unui leu din Canton, jucării populare: păpuși din Veatsk, indiene, chineze, așezate cu grijă în vitrine, picturi japoneze, măști mimînd toate expresiile, aparținînd celor mai diferite naționalități. Și dacă nu te-ar împiedica vclubul și radios Serghei Mihailovici, te-ai simți destul de stînjinit.

Întreaga casă pare un muzeu: sînt icoane vechi rusești și românești, faianță engleză sau japoneză, steaguri și măști orientale, pictură flamandă originală sau în copile timpului, cutii muzicale, amintind romantica mecanică a veacului XIX, „minuni” și curiozități.

Obrazțov scoate dintr-un raft o carte groasă: Henri Cartier Bresson: Fotografii. Exclamațiile superlativive întovărășesc fiecare pagină.

— A produs asupra mea o impresie profundă. Bresson e un mare umanist. Uite cu ce dragoste a fotografiat această fetiță italiană și ce măiestrie. De vreme ce au apărut asemenea posibilități pentru fotografie, înseamnă că pictura n-are dreptul să fie fotografie — remarcă mijindu-și ușor ochii Serghei Mihailovici.

Serghei Mihailovici e și el un mare fotograf... amator. În cărțile lui despre China sau Anglia și-a însoțit schițele de fotografii proprii și nu întotdeauna de... amator.

Dar marea, cotidiană pasiune a lui Serghei Obrazțov nu cred să o cunoască decît puțini. Sînt peștii. Am văzut aici, în locuința lui Obrazțov, poate cel mai bogat acvariu particular din cite am mai întîlnit. Printre peștii lași, lungueși, turțiți, roșii străvezii, argintii, negri, aurii, printre pompe de aer, termometre și luminile de neon își petrece Obrazțov o bună parte din timpul liber.

Obrazțov vorbește cu dragoste de peștii lui și despre ciudata lor viață.

— E cea mai bună odihnă — îmi spune. O adevărată fericire...

— Fericire? — l-am întrebat. — Ei, ar fi puțin cam exagerat...

— Dar la urma urmei, ce este după părerea dumneavoastră fericirea?

— Într-o singură frază?... Ar fi dificil. Există totuși formule acceptate de mulți. Una din ele e aceea că fericirea ar fi luptă. Nu mă convinge. După această formulă războiul, care e luptă și eminentă luptă, ar fi fericirea supremă. Alții spun că fericirea ar fi viața îndestulată... Spune asta în India... O

să ridă de tine. Nu, fericirea e altceva... Poate tendința fericirii de a-și realiza idealul?

— Nu mă convinge. Asta ar însemna, prin absurd, că un șchiop care ar tinde prin toate mijloacele să devină baletist e fericit. Sau un om netalentat — sculptor, poet...

— Eu cred că fericirea nu poate fi definită prin formule stereotipe. Nu poți vorbi despre ea decît în cuvinte cu care vorbești acasă, în viața obișnuită de toate zilele. De aceea decît a căuta formule, e mai bine să observăm cu atenție viața oamenilor. Uite, de pildă o mamă. E fericită. E fericită pentru că numai ea își poate crește bine copilul, îl poate hrăni, scâlta, educa. Se simte necesară. E fericită. Copiii cresc. Fața se căsătorește și toate mamele plîng. Și e și firesc să plîngă. Ca MAMA, femeia nu mai poate fi fericită căci simte că nu mai e necesară. Deci trebuie să-și realizeze fericirea altfel... Fericirea mi se pare sentimentul că ești necesar. Și dacă simți că ești necesar familiei tale, veji fi fericit și luptînd pentru marea ta familie. De aceea una din profesiiile cele mai fericite mi se pare aceea a medicului.

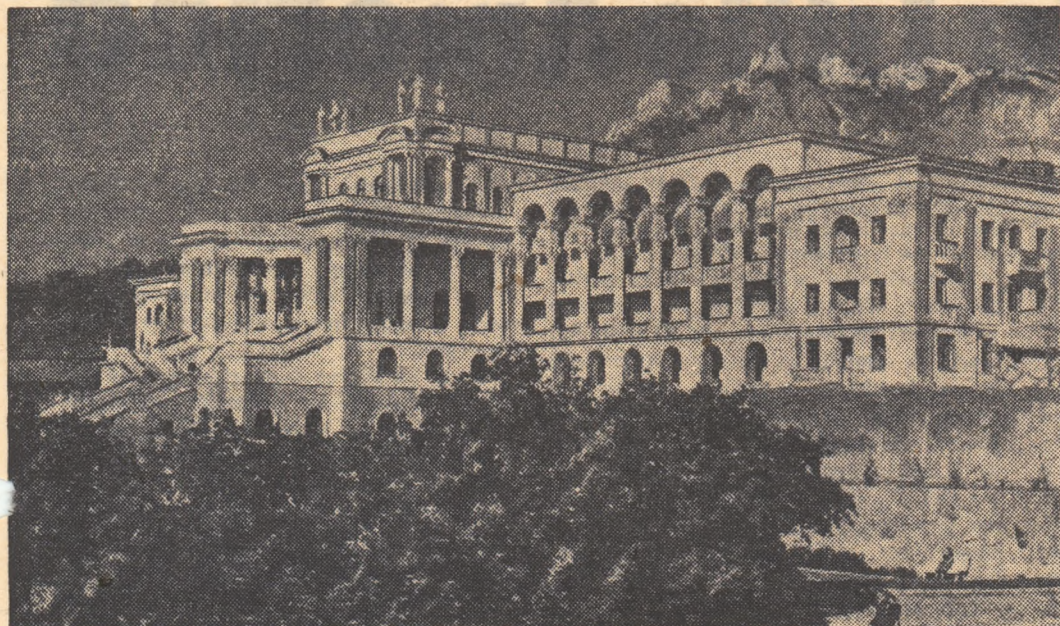
— Aveți dreptate: în poezie problema mi se pare asemănătoare. Un poet care simte că versurile sale nu sînt necesare, adică nu sînt citite și iubite de oameni, nu poate fi fericit, cel mult își poate crea o fericire iluzorie.

Apoi discuția alunecă spre pictura românească, spre locuri văzute în țara noastră, spre prieteni...

— Prima oară cînd am călcat pe pămîntul Romîniei în 1945, am venit într-o țară străină și necunoscută. A doua oară, am venit printre prieteni. A treia oară, în 1957, am venit între rude. Acum, cînd mă pregătesc să vlu din nou sint fericit; știu toate străzile, casele, orașele, că mă așteaptă nerăbdători cunoscuții și spectatori care mi-au devenit cei mai buni prieteni. Cînd simți că oamenii te așteaptă, că le ești necesar, te simți fericit. În al doilea rînd, primul Festival mondial al teatrelor de păpuși care se deschide la București este o mare victorie a oamenilor care timp de cîteva decenii s-au consacrat artei păpușerești, artei prin care au reușit să se facă NECESARI semenilor lor, și deci să-și realizeze fericirea.

Între timp, străzile Moscovei se luminaseră deabinelea. Am ujtat să spun că treburile zilnice ale lui Obrazțov au impus discuției ore nocturne...

T. George-Maiorescu

Sanatoriu din Crimeea

EPOCA MARILOR CONSTRUCTIILOR

Ritmul construcțiilor se accelerează neîntrerupt în U.R.S.S., amploarea lucrărilor crește. Pentru a întări această afirmație, voi cita câteva exemple, din realizările ultimilor trei ani.

În cursul acestei perioade, au fost construite și date în exploatare 2.400 de întreprinderi in-

în curs, este prevăzută construirea a 2.000.000 de locuințe. În satele sovietice au fost construite în ultimii trei ani 2.026.000 de case de locuit, cluburi cu 1.750.000 de locuri, școli pentru 490.000 de elevi.

Aceste cifre impresionante sînt atît de grăitoare, încît aproape că

viitoare și mai mari. Este vorba de construirea unor întreprinderi uriașe, centrale electrice, mine de cărbune ș.a., în regiunile orientale și nordice, în Siberia, în bazinul Donetului. Nenumărate întreprinderi vor fi construite pentru industria petrolului și gazelor, pentru industria chimică.

lul actual (1956—1960), investițiile se apropie de 1 trilion de ruble, ceea ce echivalează cu alocările pentru construcții din anii 1946—1955 inclusiv, sau de 16 ori investițiile primului cincinal (1928—1932).

Anul acesta, eforturile principale sînt concentrate spre creșterea potențialului de producție în industria minieră, petroliferă, a gazelor naturale și chimică. Vor fi puse în funcțiune șapte furnale înalte, opt agregate de laminare, centrale electrice cu o capacitate globală de 5—6 milioane kW., 11.000 km. de linii de transport de energie la înaltă tensiune, aproape 5.000 km. de conducte de petrol și gaze. Totodată, este prevăzută electricificarea a încă 1.684 km. de căi ferate.

Lucrul principal în această etapă este accelerarea progresului tehnic pe șantier și în producția materialelor de construcție. În primul rînd, este necesară stimularea industrializării și perfecționării tehnologiei. Cu alte cuvinte, șantierele de construcție se vor transforma în șantiere de montaj, unde clădirile sînt asamblate din panouri și blocuri prefabricate.

În decursul ultimilor trei ani, în Uniunea Sovietică s-a făcut mult pentru crearea unei ramuri industriale hotărîtoare: producția de elemente prefabricate din beton armat. Pe cînd în 1954 s-au produs doar 3 milioane metri cubi de elemente prefabricate din beton armat, în 1957 au fost produse peste 13 milioane m.c. U.R.S.S. a trecut pe primul loc din lume în ce privește volumul acestei producții. Cu toate acestea, programul de construcții impune o creștere mult mai mare în acest domeniu. De aceea, producția de elemente prefabricate din beton armat va atinge anul acesta 16,9 milioane m.c. 28 de milioane m.c. în anul 1960 și 42—44 de milioane m.c. în 1965. Un sfert din acest volum îl constituie construcțiile economice din beton precomprimat.

Mijloace care vor face posibile lucrări de asemenea amploare

Pentru dezvoltarea producției de prefabricate din beton armat, în Uniunea Sovietică este pusă la punct cu succes metoda laminării neîntrerupte, procedeu deosebit de avantajos. Prin introducerea lui în uzinele existente, randamentul acestora va crește

cu 50 la sută. Totodată, se va reduce consumul de material, iar finisarea produselor va fi ameliorată. De asemenea, vor fi clădite noi fabrici de elemente din beton armat, iar cele vechi vor fi mărite și modernizate.

Sînt utilizate din ce în ce mai mult panourile și blocurile foarte mari. Există deja proiecte, deosebit de avantajoase, de case cu trei etaje din prefabricate, elaborate de colectivul de ingineri și arhitecți din Moscova, condus de V. Lagutenko. Pereții, plafoanele și planșeele acestor case sînt alcătuite numai din elemente de beton armat, turnate în uzine sau pe poligoane. Comparată cu o clădire de cărămidă de aceeași înălțime, aceasta cîntărește de trei ori mai puțin, necesită de aproape două ori mai puțin muncă și o cantitate de ciment cu 30 la sută mai mică. Din anul 1953 și pînă în 1957, volumul construcțiilor din elemente prefabricate mari a crescut de opt ori. El va continua să crească cu și mai mare înălțime, deoarece partea pe care o ocupă în construcția de locuințe este încă nedestulătoare.

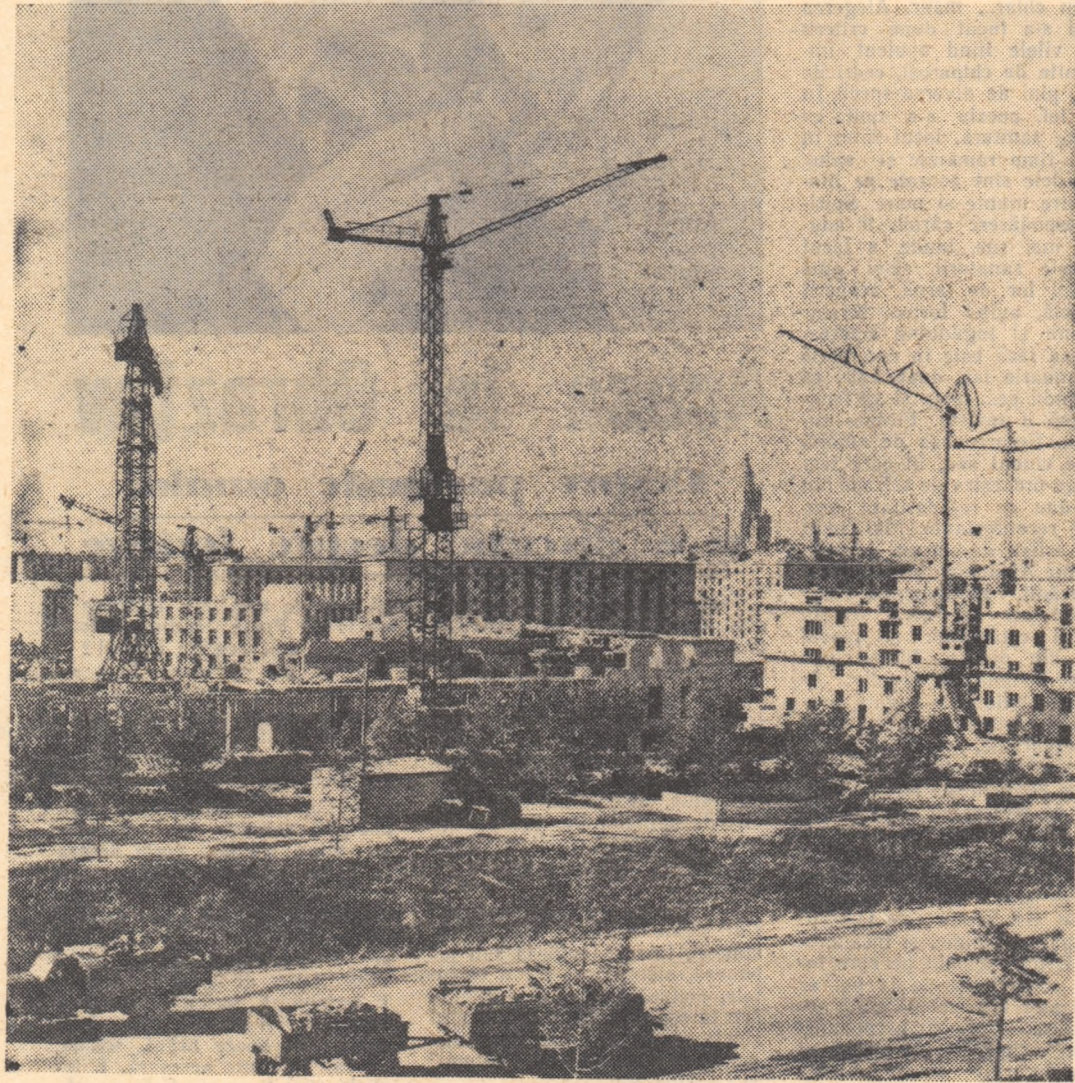
Paralel cu substanțiala sporire a producției de materiale de construcție, se îmbunătățește neconținut calitatea acestora. În ce privește producția de ciment, Rusia ocupă la începutul veacului locul patru în Europa și al cincilea în lume. În anul 1956, U.R.S.S. s-a situat pe locul doi în lume, și pe primul în Europa. Pentru dezvoltarea producției de ciment, este prevăzută construirea de noi fabrici, mai cu seamă în ținuturile răsăritene ale țării: Ural, Siberia, Yakutia, Extremul Orient. De asemenea, vor fi mult mai mult întreprinse lucrări de materiale și elemente ușoare care permit reducerea substanțială a greutateii clădirilor și instalațiilor.

În același timp, se iau măsuri de ameliorare a planificării și proiectării în construcțiile urbane. O mare importanță se acordă problemelor regrupării și specializării organizațiilor de construcții, ca și creării în regiunile rurale a unor întreprinderi intercolhozice de construcții care și-au dovedit pe deplin utilitatea.

Condiția esențială a dezvoltării maxime a construcțiilor rămîne, evident, creșterea productivității muncii. Din 1928 pînă în 1957, productivitatea în acest domeniu de activitate a crescut de 5,3 ori. În esență, această însemnată creștere se datorește industrializării și mecanizării lucrărilor.

Munca constructorilor se bucură în U.R.S.S. de o înaltă prețuire. Nenumărați zidari, sudori, excavatoriști, betoniști, constructori de mine — au primit titlul de Eroii Muncii Socialiste. În fiecare an este prăznuită Ziua Constructorului, ca o mare sărbătoare a întregului nostru popor.

Vladimir Kucerenko
președintele Comitetului de stat pentru construcții de pe lîngă Consiliul de Miniștri al U. R. S. S.

dustriale mari. Printre ele, hidrocentrala de la Kuibîșev, cea mai mare centrală electrică din lume. În acești trei ani, puterea globală a unităților energetice din întreaga țară a sporit cu 15 milioane de kilowați. Această creștere a fost obținută între anii 1928 și 1949 inclusiv, adică în mai bine de 20 de ani. În ultimii trei ani, au fost construite 11 furnale mari și 14 cupatoare Martin, patru convertizoare, 10 agregate de laminare, 15 baterii de coasificare, 290 de mine și 22 de cariere de cărbune. Constructorii sovietici au realizat termene extrem de scurte în construirea furnalelor (8—9 luni) și la forarea puturilor verticale de mină (peste 200 m. pe lună). Au fost construite, de asemenea, elevatoare, combinate forestiere, întreprinderi alimentare și fabrici textile. Între acestea din urmă, se numără prima fabrică a gigantului combinat de bumbac de la Kamîșin care, în plin randament, va produce peste 90 de milioane de m. de țesături în fiecare an.

Importante lucrări se desășoară și în colhozuri. În vederea dezvoltării ramurei zootehnice, în cursul acestor trei ani au fost clădite adăposturi pentru 48 de milioane de animale. Succesele cele mai însemnate le-au înregistrat Kazahstanul, Siberia și Altaiul — unde, în trei ani, au fost construite în stepele pustii, 425 sovhozuri, cu toate clădirile de producție și sociale necesare.

Ritmul construcțiilor de locuințe nu încetează să crească. În 1955 au fost înălțate, în mediu urban, case cu 1.100.000 de apartamente; în 1956, case cu 1.200.000 de apartamente; în 1957, cu 1.600.000. Pentru anul

se pot lipsi de orice comentariu. În lumina lor, U.R.S.S. poate fi numită, pe drept cuvînt, țara șantierelelor.

Noile probleme ce stau în fața constructorilor sovietici

Programul de construcție economică pentru următorii 15 ani lasă să se întrevadă realizări

în răstimp de 15 ani, va fi introdusă tracțiunea electrică pe 40.000 km. de cale ferată, adică de două ori lungimea liniilor electricificate în decurs de 25 de ani. Va fi dat în folosință un mare număr de fabrici ale industriei ușoare și alimentare, așezăminte culturale și medicale.

Construcția de locuințe va căpăta o amploare fără precedent, în vederea lichidării complete a lipsei de locuințe, pînă în cel mult 10—12 ani.

Statul sovietic afectează sume enorme pentru realizarea acestor mari lucrări. Astfel, în cincina-

Un an la Little America

Prin cipala stațiune științifică a expediției trimisă de Statele Unite în Antarctica, „Little America” („Mica Americă”), este instalată pe un imens ghețar aflat în vecinătatea Polului Sud. Meteorologii americani, francezi, australieni, argentinieni și sovietici lucrează acolo zi și noapte.

Vreme de un an, am lucrat și eu în această stațiune, studiind împreună cu colegii mei străini datele transmise prin radio de la 11 diferite expediții antarctice. Colaborarea savanților din diverse țări s-a dovedit foarte rodnică. Au fost aflate o mulțime de lucruri noi în legătură cu climatul Antarctidei. Înainte, se considera că această regiune ar fi supusă exclusiv unui regim de anticloni. Faptele au arătat însă că interiorul Antarctidei este străbătut, în egală măsură, și de cicloni, ale

cărora parcursuri am reușit să le stabilim. Această descoperire va înlesni pronosticarea cu mai multă precizie a timpului, mai cu seamă în emisfera australă.

Șeful centrului meteorologic de la „Little America”, William Moreland, a efectuat o interesantă lucrare științifică. El a studiat repartiția ozonului în atmosfera Antarctidei și caracteristicile circulației aerului la o altitudine de 20—25.000 de metri. Un alt savant american, prof. James Zumberg de la Universitatea din Michigan, a realizat aici o serie de experiențe, unice în genul lor, legate de structura, regimul de temperatură și dezvoltarea crăpăturilor formate în ghețari.

Toți cei aflați la „Little-America” au manifestat un mare interes pentru lucrările expediției sovietice. Noi eram în comuni-

cație radiofonică permanentă cu stațiunea sovietică „Mirni”. Savantul american Gordon D. Cartwright, care lucra la „Mirni”, ni se adresa deseori prin radio. El descria compatrioților săi, în amănunțime, viața și activitatea desfășurată de savanții noștri.

Odată cu sosirea toamnei — care în Antarctica coincide cu primăvara europeană — prima echipă meteorologică antarctică și-a încheiat lucrările. Luîndu-ne rămas bun unii de la alții, am hotărît să nu întrerupem legăturile, să continuăm a schimba scrisori și informații în legătură cu munca noastră viitoare.

Vladimir Rastorguev
meteorolog

Zboară cocorii

Cu „Zboară cocorii”, arta cinematografică înscrie un eveniment epocal, dobîndind o operă de valoare a „Annei Karenina” în literatură. Comparația nu mi se pare exagerată. Am convingerea că filmul acesta reprezintă o sinteză creatoare a celor mai bune tradiții cinematografice, și totodată momentul cel mai înaintat al unei lungi perioade de experimente și inovații expresive.

Intreaga concepție artistică a filmului, imensa varietate de detalii plastice, profunzimea nuanțelor interpretative ale celor doi protagoniști Taliana Samoilova și A. Batalov, transformă tragedia individuală într-o patetică simfonie a sentimentelor omenești, care vibrează din sufletele spectatorilor. Subiectul filmului este povestea unei înșelăciuni, dar tema lui este dragostea și credința în puritatea morală a omului. În film, războiul nu apare decât ca un fundal: scena plecării regimentului lui Boris, o altă scenă pe front lipsită de clasică figură spectaculoasă, un bombardament și cîteva clădiri incendiate. Atîta tot, dar din fiecare scenă, din fiecare cadru, răzbat un țipăt dureros împotriva războiului care torturează și distruge destinele omenești. Goana disperată a Veronikăi ca să-și revadă iubitul, sugerată printr-o vertiginosă filmare peste grilajul curții regimentului, răscolitorul moment al plecării spre front, în sunetele unui marș zgomotos, punctat de acel detaliu șocant al biscuiților fărîmați de bocancii soldaților, tragica fugă a eroinei pe scările clădirii incendiate, scena răfurnirii pătmașe din timpul bombardamentului, subliniată de obsedanta salvă de palme și chinul strigăt de împotrivire al Veronikăi, uluitorul montaj care filmează nu actul, ci gîndul sinucigaș al fetei, urmat de momentul salvării copilului — scenele

acestea și multe, multe altele, pentru că întreg filmul este o neîntreruptă succesiune de simboluri și metafore, se revărsă într-o unică și uriașă metaforă a războiului.

La fel ca în cazul „Crucișătorului Potemkin”, care constituie și astăzi pentru oamenii de artă un obiect de studiu, cu taine încă nedesluite, m-am străduit să-mi lămuresc din torentul de senzații și impresii obsedante provocate de acest mare film, secretul covârșitoarei sale puteri emoționale. De ce fiecare imagine vibrează în sufletul nostru ca un diapazon, de ce se sculpează atît de profund în memoria noastră? Într-adevăr, Samoilova, această uimitoare revelație a ecranului, este o artistă dotată cu o neobișnuită fascinație și cu o inegalabilă expresivitate minică, care galvanizează emoția spectatorului printr-un joc de excepțională concentrare interioară. Dar oare numai jocul actorilor poate defini intensitatea emotivă a acestui film? Cred că nu. Valoarea expresivă a jocului actoricesc este potențată la maximum aici de stilul cu totul original și îndrăzneț al operatorului Urusevski.

În ce mă privește, mărturisesc că de foarte mulți ani, cam de pe vremea primelor filme mute ale avangardei sovietice, n-am mai întîlnit stilul acesta de filmare în planuri apropiate, cu abundență de portrete, detalii și supraimpresiuni simbolice, cu acele subtile irizări de lumini și umbre, care introduc visul în realitate, vibrația lirică în narațiune. De ce, aproape în majoritatea cadrelor, operatorul evită unghiurile obiective de filmare ale figurilor căutînd să exprime un fel de monolog mut al chipurilor prin infinite game de detalii plastice?

Mi-am amintit, văzînd filmul de una dintre însemnările din „jurnalul” lui Lev Tolstoi, de-

finitorie pentru viziunea artistică a acestei capodopere: „Voi încerca să schițez portretul lui Knorring (unul dintre eroii povestirii „Copilăria” n.n.). De fapt, după părerea mea, e imposibil să descrii un om; ceea ce poți descrie e impresia pe care ți-a produs-o”.

În „Zboară cocorii”, un admirabil maestru al imagini a transformat aparatul de luat vederi într-un personaj liric. Filmul nu descrie aspectele exterioare ale războiului, ci stările sufletești dezvăluite de această tragedie. De aceea, destinul Veronikăi, personaj în esența lui pozitiv, și finalul dramei sale — zguduitoră scenă din gară, cînd eroina îmbrăcată într-o rochie albă simbol al candoarei, dăruiește florile mulțimii fericite — se amplifică în metafora sublimă a unei mari tragedii optimiste. Acestui conținut profund omnesc, regizorul și operatorul i-au subordonat rafinatele mijloace de expresie, cărora odinioară impresionistii și expresioniștii le spulberau potențialul emotiv în exhibiții de forme și lumini. Aici, dimpotrivă, fiecare efect de ecleraj exprimă fie coșmarul (ca în tulburătoarea simfonie plastică și sonoră din scena bombardamentului), fie reveria romantică (din neuitata supraimpresiune a morții lui Boris).

Despre „Zboară cocorii”, despre măiestria compoziției și montajului său, despre infinitele sale valori plastice și despre arta interpretării săi se vor scrie multe studii de analiză atentă și sirguincioasă. Dar de pe acum, țin să închin un elogiu acestei superbe metafore a eternității vieții, sugerată prin chiar titlul ei simbolic — „Zboară cocorii” — care a restituit cinematografului marile și minunatele sale tradiții.

Emil Suter

Artista de cinema Ada Rogoșeva

La cel de al XI-lea Festival Internațional de la Cannes Uniunea Sovietică a prezentat, în afară de filmul artistic „Zboară cocorii”, documentarele de scurt metraj „Sărbătoare de iarnă” și „În munții Saian”, ca și filmele de desene animate „Minunea”, „Dorința îndeplinită” și „Regina zăpezii”.

La Port-Said (Republica Arabă Unită) s-a organizat recent un festival al filmului so-

vietic. Au fost prezentate filmele „Pe Donul liniștit”, „Surorile”, „Garnizoana nemuritoare”, „Othello”, ca și o serie de filme de popularizare științifică, documentare și de desene animate.

Baletul „Gavroche”, realizat după celebrul roman „Mizerabili” de Victor Hugo, a fost prezentat pe scena teatrului de operă și balet „S. M. Kirov” din Leningrad. Muzica este scrisă de B. Bitov și E. Kornblit, dină un libret de T. Brund.

In turneu la Londra și Paris

La 15 mai, Teatrul Academic de artă din Moscova și-a început turneul în Anglia, iar la 18 iunie va fi în Franța.

Teatrul nostru vizitează Londra pentru prima oară. Vom prezenta aici piese de Cehov, precum și piesa dramaturgului sovietic Leonid Rahmanov, „Bătrînețe zbuciumată”.

Occidentul și-a format tradițiile lui în înțelegerea ca și în punerea în scenă a pieselor lui Cehov, așa încît vom avea fără îndoială prilejul să discutăm concepțiile occidentale asupra operei marelui nostru dramaturg. În occident Cehov este considerat drept un cîntăreț al nîrilor de pasivitate, al speranțelor nerealizate. Pentru noi însă, Cehov este vestitorul viitorului luminos al Rusiei, un adversar ireductibil al sentimentelor mic-burghize sub toate aspectele lor și în toate manifestările lor, așa că putem să ne așteptăm ca aceste două puncte de vedere, aceste două moduri de a-l privi pe Cehov să provoace discuții interesante.

În occident mai există apoi părerea că Teatrul de artă este purtătorul și păstrătorul unor mari valori teatrale cucerite de fondatorii săi cu mult înainte de Revoluția din Octombrie. Nimic mai fals decît această părere. Arta teatrului nostru, în ceea ce are ea mai bun, s-a născut în jurul anului 1930, ca o artă a realismului socialist, ca o artă a „simplității curajoase”, după expresia lui Nemirovici-Dancenko.

Legătura strînsă cu actualitatea este una din legile de dezvoltare a Teatrului de artă, fapt care-i îngăduie să găsească fără încetare forme noi de exprimare

artistică, caracterizate de conținutul nou pe care i-l oferă dramaturgia contemporană. Cîndva, Stanislavski spunea, și pe drept cuvînt: „Noi trebuie să aducem pe scenă viața omului contemporan, ideile lui... Arta trebuie să deschidă ochii asupra idealurilor create de popor”.

Nădăjduim că piesa lui Leonid Rahmanov, „Bătrînețe zbuciumată”, va da fie chiar și o idee parțială asupra felului în care Teatrul de artă reflectă realitatea, asupra modului în care ne străduim să prezentăm pe scenă nu numai oamenii care visau și aspirau la un viitor mai bun, dar și pe cei care luptau pentru acest viitor.

La Londra ca și la Paris vor avea loc desigur întîlniri și discuții între actorii și regizorii Teatrului de artă și reprezentanții lumii teatrale din Anglia și Franța. În cadrul acestor întîlniri vom discuta fără îndoială despre viața și activitatea teatrului nostru, ca și despre teatrul sovietic în general. Mai mult decît atît, în holul teatrului „Sadler's Wells”, unde vom prezenta spectacolele noastre, va fi organizată o expoziție care va înfățișa publicului englez activitatea de 60 de ani în serviciul poporului a Teatrului de artă. La rîndul lui, colectivul nostru artistic speră să-și facă o imagine mai largă despre teatrul englez și francez și să stabilească contacte personale cu remarcabilii maeștri ai artei teatrale engleze și franceze pe care pînă acum i-am cunoscut în special prin mijlocirea presei și cinematografului.

Teatrul de artă a mai vizitat Parisul și în urmă cu 21 de ani, așa încît parizienii îi vor

primi pe unii dintre noi, pe așa ziișii „veterani”, ca pe niște vechi cunoștințe. În cele două decenii care s-au scurs de atunci s-au ridicat însă noi generații de actori care vor juca la Paris pentru prima oară. La dispoziția noastră a fost pusă scena Teatrului Național pe care o considerăm ca o tribună de onoare a perfecțiunii teatrale. Pe scena Teatrului Național actorii sovietici își vor dovedi nu numai măiestria, ci își vor exprima și respectul pentru poporul francez și cultura sa.

Turneul Teatrului de artă în Europa occidentală are loc într-un moment deosebit de important pentru el. În ultimii ani, din mijlocul colectivului nostru s-au ridicat noi talente, o nouă generație de actori remarcabili. Mesajul primit de cea de a doua generație de actori ai Teatrului de artă din partea întemeietorilor lui, Stanislavski și Nemirovici-Dancenko, trece astăzi în minile generației noi, așa că turneul nostru are loc într-un moment de tranziție istorică.

Spectatorii londonezi și pari-

zieni vor face astfel cunoștință nu numai cu arta unor maeștri deveniți celebri, dar și cu primele manifestări ale talentului tinerei generații de actori ai teatrului nostru. Aceasta din urmă deține astăzi primul loc în interpretarea piesei „Trei surori” pusă în scenă de Nemirovici-Dancenko în 1940, și care timp de 17 ani a fost jucată de una și aceeași formație. Un loc nu mai puțin însemnat ocupă tineretul și în spectacolul „Unchiul Vania”. Teatrul de artă a revizuit de asemenea montarea piesei „Livada cu vișini”, pe care o prezentăm în premieră la Londra în cînstea spectatorilor englezi.

Colectivul teatrului nostru consideră actualul turneu în occident ca o misiune pusă în slujba păcii și a prieteniei. Ne bucurăm întîlnirile cu publicul englez și francez căci, fără îndoială, ele vor ajuta popoarele noastre să se cunoască mai bine, prin mijlocirea culturii, a artei.

A. Solodovnikov
directorul Teatrului
de artă din Moscova

Cunoscutul actor italian de film, Marcello Mastroianni (pe care publicul nostru l-a văzut în „Cronica amantilor săraci” și „Bigamul”), a anunțat că în sezonul următor trupa sa teatrală își va începe activitatea cu piesa „Oblomov”, după celebrul roman al scriitorului Gonțearov. Regizorul spectacolului va fi Luchino Visconti, sub conducerea căruia Mastroianni a jucat rolul doctorului Astrov în piesa „Unchiul Vania”. Giorgio Albertazzi, directorul trupei Albertazzi-Proclamer se pregătește să interpreteze rolul principal în „Jădiotul”, tot în regia lui Visconti. În sfîrșit, marele comic Paolo Stoppa, în a cărui trupă Visconti a obținut cele mai mari succese, a anunțat că în regia vechiului său prieten își va realiza în curînd dorința de a pune în scenă „Suflete moarte”. Nu degeaba în Italia Visconti este considerat „regizorul pieselor rusești”.

Teatrul „D-34” din Praga, întemeiat de Emil Frantisek Bujan, și-a început seria de spectacole la Moscova. „Clou”-ul programului teatrului praghez este piesa „Aventurile bravului soldat Sveik”, după celebrul roman al lui Hașek.

rampa și
GERANUL

Chimia și viața de toate zilele

(urmare din pag. 1-a)

tisfăcție, deoarece chimia ocupă în viața popoarelor un loc deosebit de important.

Chimia este chemată să rezolve nenumărate probleme de producție, să valorifice la maximum resursele naturale ale unui stat, este chemată să amelioreze procedeele de fabricație și să găsească noi materii prime, cu însușiri bine determinate, pentru înlocuirea celor care lipsesc. Organizarea rațională a producției, mai ales într-un stat socialist, se bazează atât pe cunoaștere, care derivă din cercetarea științifică fundamentală, cât și pe realizarea practică, care rezultă din aplicațiile tehnicii. Cercetarea științifică fundamentală în chimie și aplicațiile tehnice se dezvoltă paralel și recurg în fiecare moment una la cealaltă. Cercetarea fundamentală, descoperind noi proprietăți ale substanțelor, pune la îndemâna tehnicii noi materii prime, noi surse de e-

nergie și nenumărate posibilități de realizare. Dar, la rîndul ei, tehnica pune cercetării științifice cele mai variate probleme care se dovedesc totdeauna foarte fructuoase în rezultate de interes atât științific cât și practic.

Prin îmbinarea armonioasă dintre cercetarea fundamentală și aplicațiile practice, chimia a reușit să creeze, prin sinteză totală, substanțe noi cu proprietăți bine definite pe care deseori le putem prevedea înainte de însuși prepararea substanțelor respective.

Chimia, combinând materia în infinit de multe moduri, poate fi considerată, pe drept cuvînt, o știință creatoare de bunuri materiale, căci, chimistul a putut crea, în afară de viață, prin sinteză materială, o lume nouă, nebanuită.

★

În momentul de față, Uniunea Sovietică deține locul al doilea, după S.U.A. în ceea ce privește dezvoltarea industriei chimice, dar este prima din lume în ceea ce privește ritmul de creștere a producției. În Uniunea Sovietică există toate condițiile unei creșteri și mai accelerate a producției industriei chimice. Ținînd seamă de nivelul atins de știință și tehnica sovietică, recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice a constatat că fără a prejudicia dezvoltarea continuă a industriei grele și a capacității de apărare a patriei, se poate spori într-un ritm considerabil producția mărfurilor de consum popular spre a asigura complet necesitățile populației în ce privește țesăturile, îmbrăcămintea, încălțămîntea și alte mărfuri.

Dezvoltarea mai rapidă a industriei chimice și mai ales a producției de materiale sintetice va fi un factor de cea mai mare importanță pentru progresul general tehnic al întregii economii naționale, deoarece ea va contribui la dezvoltarea continuă a industriei grele și va fi un nou izvor de materii prime pentru confecționarea obiectelor de larg consum.

Pentru a da o idee de ritmul în care se prevede creșterea industriei chimice, vom menționa că plenara a prevăzut pentru producția principalelor produse chimice o sporire de 2-3 ori, iar pentru producția de materiale sintetice de tipul fibrelor și a maselor plastice de 4,5-8 ori, pentru perioada dintre anii 1959 și 1965.

Desigur că realizarea acestor sarcini cere mobilizarea multor forțe. De aceea plenara a obligat organele de partid, sovietice, sindicale, comsomoliste și obștești să mobilizeze eforturile lucrătorilor din industria chimică, din industria constructoare de mașini, din industria ușoară, precum și ale cercetătorilor din instituturile științifice și de proiectări, pentru ca, cu puteri unite, să grăbească construirea de noi întreprinderi, el-

borarea de noi procese tehnologice înaintate și a unor utilaje de înaltă productivitate. O sarcină este de asemenea să se obțină produse chimice noi.

Dezvoltarea în ritm accelerat a industriei chimice devine cauza întregului popor sovietic.

Comsomolul a și luat sub patronajul său construcția de întreprinderi chimice și a hotărît să trimită pe aceste șantiere noi detașamente de tineri entuziaști.

Plenara a însărcinat de asemenea Consiliul de Miniștri al U.R.S.S., Consiliile de miniștri ale republicilor unionale și Consiliile economiei naționale să prevadă în planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1959-1965 următoarele măsuri:

Investițiile necesare industriei chimice pentru a se asigura acestei ramuri un ritm înalt de dezvoltare.

Folosirea mai deplină și mai complexă a bogatelor resurse de materii prime pentru industria chimică și în special a gazelor naturale, a gazelor obținute prin prelucrarea țițeiului și a produselor întreprinderilor cocschimice pentru obținerea de materiale sintetice. Dezvoltarea prelucrării chimice a producției industriei forestiere și a deșeurilor agriculturii.

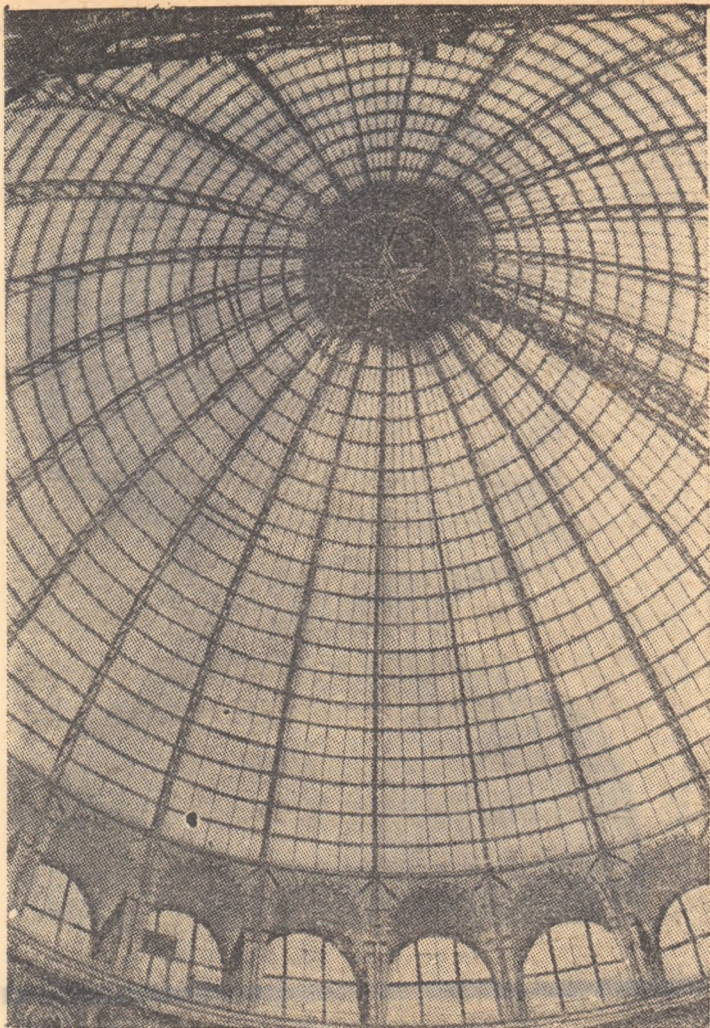
Mărirea considerabilă a producției de aparate și mașini moderne de înaltă productivitate, precum și a aparatelor și mijloacelor de automatizare în industria chimică.

Institutelor de cercetări și de proiectare li s-a trasat sarcina să efectueze cercetări practice și teoretice în ramura chimiei și mai ales în domeniul materialelor sintetice.

Instituțiile de învățămînt trebuie să pregătească specialiști și cadre de muncitori pentru industria polimerilor și pentru industriile care folosesc acești polimeri în fabricarea de mărfuri de larg consum.

Organizațiilor obștești și politice li s-a trasat o sarcină deosebit de importantă: aceea de a populariza printre oamenii muncii problemele legate de fabricarea și folosirea materialelor sintetice, precum și cele în legătură cu importanța acestora pentru economia națională. Pentru răspîndirea acestor cunoștințe în masele largi ale popoului se vor publica lucrări științifice și de popularizare, se vor turna filme, se vor organiza expoziții de produse obținute din fibre artificiale și mase plastice, se vor ține conferințe, referate și se vor organiza întrevederi și discuții.

Mobilizarea tuturor forțelor creatoare ale patriei, entuziasmul cu care atît muncitorii cît și oamenii de știință sovietici vor porni la muncă, patriotismul cu care tineri și vîrstnici vor colabora pentru traducerea în viață a sarcinilor primite, vor asigura Uniunii Sovietice o nouă victorie în lupta pe care o ducе pentru ridicarea și fericirea omului.

Cupola pavilionului mecanizării și electrificării agriculturii

Expoziția agricolă — 1958

Anul acesta, Expoziția agricolă unională de la Moscova marchează o perioadă cu totul deosebită, cînd în întreaga Uniune Sovietică se desfășoară reorganizarea S.M.T.-urilor, cînd mii de colhozuri — două treimi din numărul total — își folosesc gospodărește propriile mașini. Tribună a experienței înaintate, Expoziția este menită a aduce o contribuție însemnată la rezolvarea problemelor specifice ce decurg din sarcina economică fundamentală a U.R.S.S., aceea de a egala și depăși producția pe cap de locuitor a Statelor Unite ale Americii.

Caracteristic pentru Expoziția din anul acesta este faptul că acum printre participanți se numără nu numai colhozuri, sovhozuri și raioane frunțate, ci chiar regiuni, ținuturi și republici întregi — Ucraina, R.S.S.

Moldovenească, Azerbaidjan, Tadjikistan ș.a. Pe de altă parte, în vreme ce la edițiile anterioare erau prezentate cu deosebire rezultate dobîndite de frunțași, acum se vedește tendința organizatorilor de a înfățișa cu precădere, prin exemple amănunțite, metodele înaintate de muncă, aplicate la condițiile concrete ale fiecărei zone agricole a U.R.S.S.

Expoziția înfățișează și realizările industriei sovietice, de mașini și unelte agricole. Astfel, sînt expuse mai bine de 600 de tractoare și diferite mașini și unelte agricole. Deosebit interes prezintă complexul de mașini care permite lucrarea a 100 și chiar mai multe hectare cu porumb sau 20-25 de hectare cu bumbac, de către unul sau doi mecanizatori.

A. S.

Vor să corespundeze

— Perevalov Apollon Ivanovici — Tomsk, Str. Lermontov 7, — cu filumeniști amatori.

— Rita Potiomkina — Sverdlovsk, Str. Aveide 25 Bloc. 6, ap. IV — cu o elevă dintr-o școală feroviară.

— V.V. Pesceanski — Lvov, Str. Șkolnaia nr. 1 ap. 24 — cu un filatelist.

— Leonid Feoktistov — Leningrad, Str. Morskaja nr. 15, cartier Sosnovaia Poleana — vrea să facă cunoștință cu o fată, oferindu-se în vederea corespondenței să învețe limba română.

— I. Zaharov — Leningrad, Kirovski prospekt nr. 26/28 ap. 84 p. 101 — cu un filumenist.

— Timofei Simionovici Ribalkin — Be'gorod, Str. Lenin nr. 56 ap. 2 — cu un veteran din cel de al doilea război mondial.

— Piotr Kornienko — Leningrad 24, Perekupnii pereu'ok nr. 8 ap. 1 — cu un filumenist.

— Alexandra Soloviova, învățătoare — Alma Ata, Tabako — sovhoz — cu o învățătoare.

— Leonid Ghindin — Leningrad D-25, Str. Kolokolnala 16 ap. 3 — cu un utemist.

Poșta redacției

Eugenia Marinescu — Iași. Vi s-a trimis un exemplar al revistei noastre nr. 685, prin poștă.

Stelian Vasilescu — Oradea. Scrisoarea dv. ne-a făcut multă plăcere. Ne pare doar rău că nu vă putem satisface în întregime cererile. Scurte materiale umoristice sovietice puteți găsi în revistele literare care se di-

fuzează și în țara noastră („Okteabr”, „Neva”, „Iunosti”, „Sovetskaia Literatura” ș.a.) în revistele săptămînale „Krokodil”, „Ogoniok”, în culegerile pe care le editează Consiliul General A.R.L.U.S.

Mariana Popescu — București Rubrica noastră „Vor să corespundeze” continuă să apară. Pentru a stabili legătura cu un aviator, adresați-vă revistei „Kriila Rodini”, a cărei adresă este: Moskva B-66, Novo-Reazanskaia 26. Ar fi preferabil să rugați pe cineva să vă traducă scrisorile în rusește. Vă mulțumim pentru aprecierile exprimate.

Nicolae Roșu — Craiova. Între timp, ați citit probabil erata care a apărut în nr. 686.

Ionel Dumitriu — Belint. Dacă ați urmărit și pînă acum „Poșta redacției”, ați aflat răspunsurile la cîteva din întrebările dvs. Lămuriri suplimentare nu vă putem da, căci ar însemna să vă favorizăm față de alți concurenți. Cîteva nereușite nu trebuie să vă descurajeze, intrucît și așa puteți participa totuși — chiar dacă cu șanse mai scăzute — la tragerea la sorți a premiilor.

Teodor Cișmăleanu — Flămînzii. Ați întîrziat.

Eugenia Ionescu — București. Ne pare rău, dar nu putem pu-

blica nici unul din careurile trimise.

L. M. Lip. — Ploești. De preferață, în rusește. Pentru cîteva greșeli mărunte, careurile nu se anulează. La ultima chestiune, răspundem afirmativ.

Carol Friedman — Iași. Vă mulțumim pentru aprecierile și sugestiile dvs.

Ionel Botezatu — București. În mare parte, cele trimise de dvs. nu sînt originale.

Nicolae Selnu — Rădoești. Toate amănuntele în legătură cu concursul au fost publicate o dată cu jocurile din prima și a doua etapă, în numerele 681 și 682. Vă mulțumim pentru aprecierile exprimate în legătură cu revista.

Cine cilește, ghicește

La cererea unui mare număr de participanți la concurs, termenul de predare a buletinelor se amînă pînă la 21 iunie a.c. Ziua în care va avea loc tragerea la sorți a premiilor va fi anunțată la timp prin revista noastră.

Proiectele noastre

(urmare din pag. 1-a)

activiști de partid și sindicali, diplomați, sportivi, ziariști, pictori, reprezentanți ai cultelor.

Între țările noastre există strînse și vechi relații culturale. Ele se vor îmbogăți vara aceasta cu o nouă manifestare organizată de Asociația noastră: „Zilele culturii rominești” care vor avea loc între 23 August—10 septembrie în Moldova sovietică și între 1—15 octombrie la Kiev. Cu acest prilej, vor veni ansambluri rominești de cîntece și dansuri, soliști de operă, instrumentiști. În „Zilele culturii rominești” publicul sovietic va avea fericitul prilej să-i aplaude pe maestrul Constantin Silvestri, pe artiștii Zenaida Pally, Ana Tălmăceanu, Garbis Zobian și alții. Tot în această perioadă se va afla în turneu în țara noastră Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București, care va da spectacole la Moscova, Kiev, Chișinău. Vom organiza, de asemenea, un festival al filmelor rominești. Teatrele noastre, printre care M.H.A.T., Teatrul „Komsomolul leninist”, Teatrul Central al Armatei Sovietice din Moscova și alte teatre din țară vor prezenta o serie de piese rominești, printre care „Citadela sfărîmată”, „Steaua fără nume”, „Titanic” și „La Moscova. Chișinău, Kiev vor fi organizate expoziții de artă plastică rominească.

Sîntem încredințați că toate acestea vor sluji cauzei prieteniei dintre popoarele noastre.

ROIESC PREMIILE ...CA ALBINELE

ULTIMA ZI IN CARE VA PUTETI CUMPARA BILETE!

Filatelie

Ultimele emisiuni de timbre ale Ministerului Poștelor din U.R.S.S., au avut în vedere două evenimente recente și anume Congresul al XIII-lea al Comsomolului și deschiderea Expoziției de la Bruxelles.

Primul eveniment este marcat prin două mărci al căror desen (în violet și în roșu) înfățișează două insigne de Comsomol, deasupra cărora se află inscripția „Congresul al XIII-lea”. Emisiunea are două valori, de 40 și respectiv 60 kopeici.

Două timbre imprimate în offset policrom, cu valori de 10 și 40 kopeici, marchează cel de al doilea eveniment, deschiderea Expoziției de la Bruxelles. Desenele înfățișează macheta pavilionului sovietic și poartă inscripția: „Pavilionul U.R.S.S., Expoziția Universală Bruxelles, 1958”.

Recent, Belgia a emis o serie de mărci cu teme din legende flamande și valone sau jocuri și ceremonii populare tradiționale. O marcă deosebit de grațioasă și sugestivă înfățișează un grup de tărani, sălind de zor, într-o pătură, un personaj îmbrăcat în portul înzorzonat al seniorilor feudali spanioli de pe vremea când închiziția lui Filip II asupra țării. Jocul poartă numele de „Op, Signoorcken I” (Sus, seniore!) și, prin ridiculizarea seniorilor înfumurați, amintește de un aspect al rezistenței poporului flamand împotriva întunecatei stăpîniri spaniole.

Se pare că administrațiile poștale ale unor țări sînt în mare căutare de subiecte pentru noile lor emisiuni. O emisiune cu suprataxă oferă poștei din Republica Federală Germană prilejul de a înfățișa pe o marcă, nici mai mult nici mai puțin decît povestea vechiului cîntec

pentru copii: „Vulpe, tu mi-ai furat gîsca...”. O marcă asemănătoare, cu valoarea în franci, a fost pusă în circulație și pentru teritoriul Saar, în care circula în continuare moneda franceză.

Încă o „inovație” în alegerea subiectelor, menită să îndulcească încasarea unei suprataxe de la colecționari.

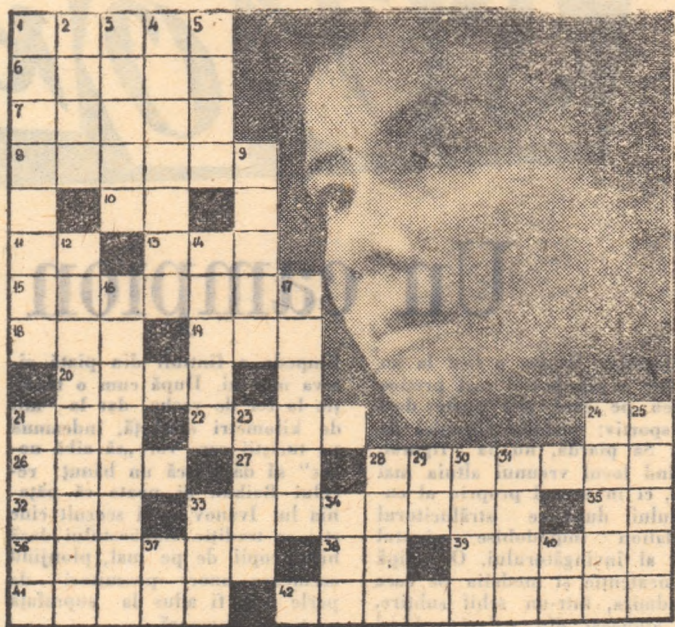
Și acum, o poveste adevărată. În Finlanda, țara celor o mie de lacuri, căi ferate înguste își croiesc drumul pînă adînc în inima străvechilor păduri. Toamna trecută, pe linia îngustă de la Jämsä, o defecțiune de locomotivă a silit pe mecanic să oprească trenulețul în plină pădure. Ducîndu-se la singura colibă construită din busteni, aflată în apropiere și locuită de o bătrînică, mecanicul a observat că pereții erau tapisați cu scrisori vechi. Pe multe dintre aceste scrisori se aflau mărci din prima emisiune a Finlandei (cunoscutele „steme în oval”).

Mecanicul a propus băbutei să desprindă scrisorile și să le dea spre a le vinde în Capitală. Ziarul „Svenska Dagbladet” relatează că la licitația care a avut loc la Helsinki în luna februarie, prețurile obținute pentru mărci au însumat frumoasa sumă de un milion de mărci finlandeze.

Despre ciupercile românești s-a vorbit mult. Fabricile noastre pregătesc sortimente noi de conserve din ciuperci, iar un film documentar a prezentat recent diversele sorturi de ciuperci otrăvitoare și comestibile.

De data aceasta, însă, ciupercile vor forma subiectul unei serii de mărci cu caracter educativ, pe care le va emite poșta R.P.R. în vederea popularizării în mase a sorturilor de ciuperci neotrăvitoare. Frumos executate, ele vor constitui o emisiune ce va încadra în tematica „Flora”. Dat fiind că este prima oară cînd în filatelie apare o serie rezervată în întregime acestui subiect, se poate prevedea că mărcile vor fi mult căutate de colecționarii de pretutindeni.

CONCURSUL NOSTRU

„Zboară cocorii”

(10 puncte)

ORIZONTAL: 1) Filmul „Zboară cocorii” o oglindește veridic și emoționant. 6) Fără el nu e posibilă cinematografia. 7) În „Zboară cocorii” o semnează Kalatozov. 8) Fapta jignitoare a Veronikăi, adusă la logodnicului ei plecat pe front. 10) Leagă ideile 11) Invers decît precedentul 13) Privesc în zare. 15) Rîu în Kazahstan. 18) Sufletul francezului. 19) Scriitor norvegian mort în 1908. 20) Personaj feminin din „Apus de soare”. 21) Prolungire a protoplasmei 22) Trece prin Paris 24) Început de roman 26) Olga Zobatkină între prietene 27) Comună în Italia 28) Partenerul Tatianei Samoilova din „Zboară Co-

corii” 32) Frumoasă 33) Din Uniunea Sovietică 35) O clipă din viață 36) Aplauze la scena deschisă (sing.) 38) Ei l'hai! 39) Japonez 41) Un neizbutit 42) Frumoasa actriță din filmele „Ordinul Anna” și „Sadko”.

VERTICAL: 1) Tatiana Samoilova în filmul „Zboară cocorii” 2) Institutul sportivilor 3) Afluent al Dunării ce udă Muntenia 4) Întîlnire misterioasă 5) Rață pe latinește 9) Munți în Siberia de vest 12) Artista principală din filmul „Zboară cocorii”, despre care se spune că e femeia cu cei mai frumoși ochi albaștri din lume 14) Sprin-

jina cerul pe umerii săi (mitol.) 16) Izbutit 17) A scris „Pădurea rusească” 21) Despre el e vorba și în titlul filmului: 23) Strigătul ce se scoate la serbările lui Bacchus 24) Autorul scenariului filmului „Zboară cocorii” 25) Din familia oilor 28) Personaj legendar 29) Atina-e 30) ...Rossi apreciatul tenor italian 31) Cîntăreț kazah 33) Priveliște din natură 34) Nume feminin 37) Posesiv 40) Început de poveste.

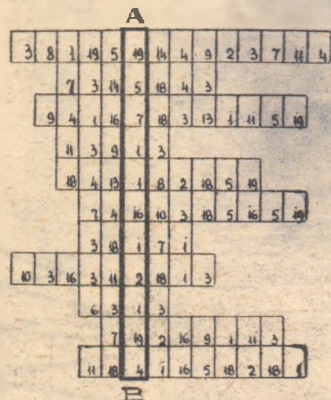
Cuvinte rare: BEOR, SIT, VO.

- 4) Orașul natal al lui Cernișevski
- 5) Măr mincat pînă la sîmburi
- 6) Cortina soarelui
- 7) Cinci.

VERTICAL: La fel.

Aritmograf teatral

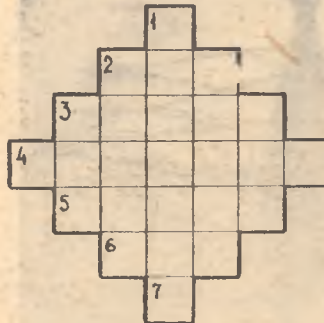
(15 puncte)

Înlocuind cifrele cu litere veți găsi pe orizontal II piese scrise de drama: rgi ruși și sovietici, iar pe verticala A-B titlul unei piese clasice, jucată anul acesta la București de Teatrul Mic Academic de Stat din Moscova.

ROMB

(5 puncte)

- ORIZONTAL: 1) Un șarpe!
2) Pachetul moldoveanului
3) Întîlnire la gară

ȘAH □ ȘAH □ ȘAH

Mihail Botvinnik, din nou campion al lumii

În seara zilei de 9 mai, la Moscova a luat sfîrșit meciul de șah dintre Botvinnik-Smislov. Această întîlnire sportivă a constituit una din cele mai pasionante lupte ce s-au dat vreodată pentru înfîietatea mondială în această ramură sportivă. N-a trecut decît un an de cînd Mihail Botvinnik a pierdut titlul de campion în fața vechiului său rival, Vasili Smislov. Strălucita performanță realizată de Botvinnik anul acesta (scor 12½ - 10½) reeditează victoria obținută altădată de marele Alehin, alt jucător rus, care a înscris pagini de glorie în istoria universală a șahului, este pentru a doua oară cînd un campion al lumii reușește să-și recîștige titlul pierdut.

Dacă Alehin, la timpul său, a dovedit că este un jucător mai bun și un luptător mai tenace decît fostul campion dr. Max Euwe, rivalul său de atunci Mihail Botvinnik n-a avut poate de demonstrat că este un jucător mai complet, un luptător neobosit, deoarece și adversarul său V Smislov poate pretinde același lucru, ci doar faptul că în această luptă titanică între doi mari campioni, cuvîntul îl avea acela care posedea mai mult calm, mai multă tărie de caracter, mai multă pătrundere psihologică.

Și a reușit acest lucru cu prisosință. Într-adevăr, victoria lui Botvinnik este fructul unei îndelungate cercetări, întreaga gamă de lovituri tactice și planuri strategice din partidele sale purtînd pecetea unei personalități șahiste excepționale. Sînt elocvente în această privință chiar primele partide ale meciului, cînd după trei victorii Botvinnik aluau în mod hotărît conducerea, menținînd un avans de trei puncte pînă după runda a 15-a. Spre sfîrșit numai, cînd diferența apreciabilă ce-i despărțea nu mai putea fi recuperată, Bot-

vinnik a micșorat alura permițînd lui Smislov să-l ajungă la o distanță de două puncte. Dar și așa victoria lui Botvinnik rămîne categorică și concludentă. Victoria este concludentă nu atît prin rezultatul sportiv obținut (care putea fi, probabil, și mai sever) cît prin nivelul înalt al partidelor sale, fie cele cîștigate, fie chiar și cele pierdute. Interesant e de remarcat că două din partidele pierdute de Botvinnik, la o desfășurare normală a jocului nu ar fi consemnat o înfrîngere, ci cel puțin un punct în favoarea sa. Aceasta nu înseamnă că adversarul său Smislov, ex-campionul lumii, a fost tot timpul meciului surclasat. Dimpotrivă, în unele partide, mai ales spre sfîrșit și-a revenit, înscirînd o victorie și cîteva remize de mare luptă, în care victoria i-a suris de cîteva ori.

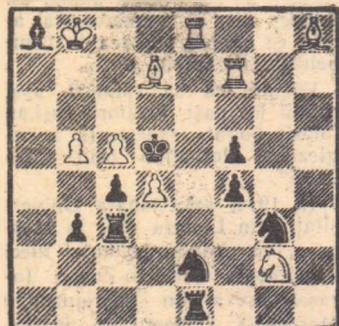
Vasili Smislov a fost învins. De data aceasta tinerețea a cedat maturității în joc și consecvenței în luptă. Titlul de campion al lumii, însă, a trecut în stăpînirea tot atît de sigură a compatriotului său, iar supremația mondială a șahului este deținută mai departe de unul din cei mai mari jucători de șah ai epocii noastre, epocă net dominată de șahiștii sovietici.

Virgil Nestorescu

Problema nr. 7

R. Gofman și L. Loșinski (Moscova)

Premiul II la concursul internațional al revistei „L'Italia Scacchistica”, 1957.

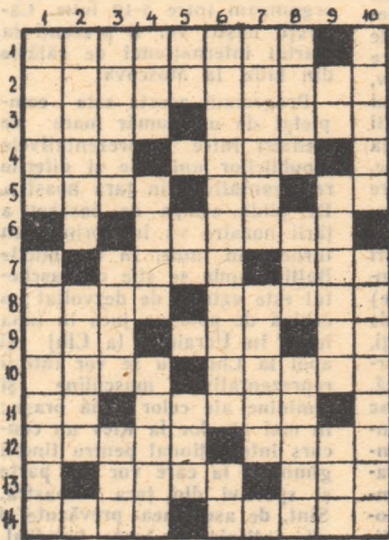

Mat în 3 mutări.

(Alb: Rb8, Te8, Tf7, Nd7, Nh8, Cg2, Pp. b5, c5, d4. Negru: Rd5, Tc3, Tel, Na8, Ce2, Cg3, Pp. b3, c4, f4, f5).

Noapte de mai

(10 puncte)

ORIZONTAL: 1) Cuprinși de frica întunericului 2) A scris „Noapte de mai” 3) Trăia în Grecia antică. — Merg în întuneric 4) Reședința broaștelor — A prefera 5) Le întunecă mîntea celor ce mai cred în ele (sg.) — Erbiu — Sanda Daniel 6) Ecran pentru jocul umbrelor 7) Se aud pe trotuar în liniștea nopții — Ultima din ele e la miezul nopții 8) Merg împreună cu motocicletă — Dăm gust bucatelor 9) Cînd și cînd — Servește pentru pudră — Ce noapte splendidă! 10) Particulă negativă — A compus melodia „S-a înnoptat în Cîșmigiu”. 11) O dîzină de luni — Lasă discuția de așară pe a doua zi 12) A dansa în ritmul melodioșilor nemuritoare ale lui Strauss — Il înfîlîți și în botanică și în anatomie 13) Pișcă limba cînd beți sifon — Telegar din Tibet 14) Felinarul nopții — Mindra lună.

VERTICAL: 1) Diamante presărate pe bolta întunecată a cerului — „Noapte de...” film sovietic 2) O noapte care ține o jumătate de an — „...noapții eterne”, alt film sovietic 3) Poeme eroice — Un petec de pădure — Ogor 4) Fluvii cîntat de Wagner — Spațiu dintre ite și spată la războiul de țesut — Ciuperca pentru aprins focul 5) Alifie — Inițială în formă de șarpe — „Noapte de...” operă de Rimski-Korsakov 6) Estrade pentru nocturne piscești — Dorii să vă numărați printre cîștigătorii concursului nostru? 7) De obicei își încep activitatea cînd se lasă seara — Nu pot să facă nici o serenadă 8) Comună în raionul Turda — Localitate în peninsula Sinai — Un astru văzut printr-o lunetă — 9) Nota bene — Petrecere cu dans cînd se lasă seara — Încă o dată — 10. Stă de pază noaptea la bord — Autorul poeziilor „Se bate miezul nopții” și „Noaptea”. Cuvinte rare: TOR.

VN Bon de participare **7**

Cursă în nocturnă pe Neva.

60 ANI DE FOTBAL RUS

Deși nu figurează ca o sărbătoare pe fila calendarului, ziua de 17 mai este așteptată, totuși, cu nerăbdare. În această zi sportivii sovietici și admiratorii sportului sovietic vor sărbători a 60-a aniversare a fotbalului rus.

E obiceiul ca, la aniversări, să fie evocat trecutul și, după prezentarea bilanțului, să fie făcute pronosticuri. Respectiv tradiția, vom începe cu trecutul. Prima echipă rusă de fotbal a fost organizată în 1897, pe lângă „Cercul amatorilor de sport”, la Petersburg. Această echipă a fost botezată „Sport”. Puțină vreme mai târziu, fotbalul pătrunde în Ucraina — la Odesa, Harkov și Nikolaev — unde au fost alcătuite echipe și unde s-au desfășurat campionate de fotbal.

La Moscova, fotbalul se practică din anul 1901. Acest nou sport, pînă atunci necunoscut, a cîștigat, în scurt timp, numeroși partizani. Curînd, Moscova întregă își manifestă entuziasmul pentru acest joc. Doar cursele de cai puteau aduna un public atît de numeros ca acela ce se îngrămădea la competițiile de fotbal.

Făcînd, ca să spunem așa, primii lor pași, jucătorii ruși au folosit bogata experiență a englezilor „fotbaliști prin excelență”.

În 1914, selecționata Universității din Londra vine la Moscova, cu prilejul primului meci disputat la Orehovo-Zuevo (orașel așezat în împrejurimile Moscovei). Oaspeții au învins, cu scorul de 5 la 1, echipa locală a fabricii Morozov, echipă care, timp de patru ani consecutivi, deținea cupa G. Fould.

Al doilea meci s-a desfășurat la Moscova. Universitarii londonezi, înfruntată, de data acees-

ta, pe studenții Capitalei. Coeziunea acestei echipe, alcătuită în grabă, nu era din cele mai bune. Selecționata nu a putut rezista în fața sportivilor englezi care dispuneau de o tehnică perfectă. Ea a fost învinsă cu 0 la 7. Fotbaliștii ruși au știut, însă, să tragă foloase din această lecție.

Precum se știe, există, în sport, o noțiune: „legea revanșei”. Fotbaliștii ruși nu visau, de atunci, decît o nouă întîlnire cu „profesorii” lor. Această întîlnire a avut loc, treizeci de ani mai târziu, în 1945.

Este vorba de călătoria făcută în Marea Britanie de echipa „Dinamo” din Moscova. Două meciuri cîștigate, două nule, 19 goluri marcate și 9 primite — față rezultatele întîlnirilor dintre echipa moscovită cu echipele celor mai bune cluburi sportive din Marea Britanie.

Ultima oară, fotbaliștii sovietici și englezii s-au întîlnit în 1957. Moscoviții au aplaudat echipa West Bromwich Albion care, cu prilejul meciului cu echipa Clubului central al ministerului Apărării, a făcut dovada unei strălucite măiestrii. Oaspeții au cucerit victoria cu 4:2.

Anul acesta, reprezentativele U.R.S.S. și Angliei se vor întîlni, pentru prima oară, în ziua de 18 mai. (Selecționatele ambelor țări nu s-au întîlnit niciodată pînă în prezent.) Această competiție a fost organizată ca să coincidă cu sărbătorirea celei de-a 60-a aniversări a fotbalului rus.

Al doilea meci se va desfășura la 8 iunie la Goeteborg, în Suedia, în cadrul campionatului mondial de fotbal. Soarta a vrut ca adversarii să se înfrunte chiar de la primele probe eliminatorii.

I. Arutiunian

SPORT

Un campion neînvins

Viaceslav Ivanov a fost la un pas de a pierde cel mai prețios trofeu pe care și-l poate dori un sportiv: medalia olimpică de aur. Să piardă, nu la figurat, cedînd locul vreunui altuia mai bun, ci în sensul propriu al cuvîntului, după ce strălucitorul medalion împodobise pieptul său, al învingătorului. O clipă de neatenție și medalia pe care o admira, într-un schif subțire, i-a alunecat din palmă, fiind înghițită de apele lacului Ballarat. Dacă ar fi fost în piața St. Pietro din Roma sau pe malul Baikalului, am fi putut fi tentați să credem că Ivanov a respectat o tradiție despre care nimeni nu știe cum s-a născut. Ea spune că cei care vor să se întoarcă în însoțita capitală a Italiei, trebuie să arunce în apa

limpede a fiatinii din piață câteva monezi. După cum o tradiție la fel de veche, dar la mii de kilometri distanță, îndeamnă pe turiștii care vor „să aibă noroc” să dăruiască un bănuț recelului Baikal. Și poate că pătania lui Ivanov ar fi scormit cine știe ce tradiție Ballaratului dacă niște copii de pe mal, plonjînd asemenea unor pescutori de perle n-ar fi adus la suprafață prețioasa comoară.

În orice caz, această întîmplare l-a făcut pe Ivanov pentru a doua oară erou al Olimpiadei. Prima dată devenise atunci cînd în proba de schif simplu a încheiat primul cei 2.000 m ai pistei de apă.

Viaceslav a apărut pe apa lacului Himki într-un moment oarecum nepotrivit, cînd supre-

mația în schif simplu și-o disputau doi maeștri de strălucită clasă: Tiukalov și Berkutov. Tiukalov cucerise la J.O. de la Helsinki medalia de aur. Dar, după triumfala întoarcere din capitala Finlandei, el a fost învins de către Berkutov. La această pasionantă întrecere în care victoria s-a decis pe ultimii... centimetri, Ivanov, elev strungar la o școală a Rezervelor de muncă, fusese doar... spectator. Din prima clipă, însă, cînd robustul adolescent a pus mina pe visle (aceasta se întîmpla prin 1954), specialiștii au remarcat talentul și aptitudinile deosebite pe care le are pentru această grea disciplină. Progresul lui a fost uimitor. În 1955, Ivanov devine concurrentul nr. 1 al celor mai buni schifiști sovietici, iar în anul următor realizează un „tur de forță” senzational cucerind absolut toate concursurile la care ia parte. Ivanov învinge în două competiții de selecții ale canotorilor sovietici, cîștigă apoi titlul de campion al Europei, iar în decembrie, la Melbourne, își îmbogățește palmaresul cu o medalie olimpică de aur. Marii săi rivali Tiukalov și Berkutov, înțelegînd inutilitatea luptei cu acest campion de veritabilă su-praclasă, părăsesc proba de schif simplu și alcătuiesc un dublu. Bineînțeles că adăunarea forței și măiestriei unor vislași atît de valoroși avea să dea o sumă corespunzătoare: Tiukalov și Berkutov au devenit și ei campioni olimpici europeni.

Și astfel, apariția lui Ivanov a dat lumii schifului nu numai un mare campion. Ea a făcut să se conștienteze și o pereche formidabilă așezînd în aceeași bară doi mari rivali de altădată...

Valeriu Chiose

PE TOT GLOBUL

Cicliștii sovietici au un bogat sezon internațional în perspectivă. Ei vor primi vizita alergătorilor din Franța, Italia și alte țări, la rîndul lor, au fost invitați să concureze în Suedia, Italia, Danemarca etc.

Antrenorul lotului sovietic de lupte libere care a evoluat recent în S.U.A. a subliniat comportarea lui Vladimir Siniavski, Șirtladze și a lui Kulaev. Dintre sportivii americani el a remarcat pe tinerii Terry Macken (categoria cocoș) și Fred Da. is (categoria mijlocie).

Sportul feminin a mai cîștigat o poziție în lupta pentru dreptul de a participa la marile competiții. Uniunea internațională de ciclism a hotărît să organizeze, anul acesta, primele campionate mondiale feminine. Demn de remarcat este faptul că ele vor avea loc paralel cu întrecerile masculine. Alergătoarele de velodrom vor concura la Paris, iar cele de șosea la Reims. În perspectivă, așa dar, frumoase dispute între cicliștele din U.R.S.S., Anglia, Franța, și Italia.

Disponînd de echipa de rugbi a Universității din California formația Universității din Columbia a primit „Cupa lumii” rugbi”. Cam mică această lume!

Din calendarul sportiv

Pentru a putea oferi cititorilor noștri amănunte în legătură cu întîlnirile din acest an, ale sportivilor romîni cu cei sovietici, un reporter al ziarului nostru s-a adresat tov. Ion Simion, vicepreședinte al U.C.F.S.

— Ca și în ceilalți ani, — a declarat vicepreședintele U.C.F.S. — calendarul întîlnirilor sportivilor noștri cu prietenii lor, sportivii sovietici, este extrem de bogat. Și cum orice calendar, inclusiv cel sportiv, începe din prima zi a anului vă reamintesc că reprezentanții celor două țări au avut deja prilejul să-și încerce puterile. Eu vă voi vorbi însă despre ceea ce se va întîmpla în continuare. La Moscova, sportivii sovietici organizează două mari competiții: campionatele mondiale de gimnastică (în iulie) și campionatele mondiale de tir (în august). Vă închipuiți, că ele se vor bucura de o participare extrem de numeroasă, iar sportivii romîni se pregătesc de pe acum cu seriozitate pentru întreceri. De altfel, pentru întrecerile de tir programul nostru pregătitor se completează cu un eveniment deosebit: între 5 și 10 iulie poligonul Tunari găzduiește un mare concurs internațional, la care au fost invitați și trăgătorii sovietici.

În acest an sportivii romîni se mai întîlnesc cu cei sovietici la următoarele discipline: baschet masculin (sfîrșitul lui septembrie în U.R.S.S.), polo-

natație (13 iunie în U.R.S.S.), volei-masculin și feminin (august, în U.R.S.S.), handbal masculin și feminin (13-17 iulie, în U.R.S.S.). De asemenea, atleticii sovietici participă, la 13-15 septembrie, la tradiționalele noastre campionate internaționale, la concursul internațional de pentatlon modern pe care-l organizăm între 5-10 iulie. Călăreții noștri vor fi prezenți la startul internațional de călărie din iulie, la Moscova.

Programul acesta este completat de un număr mare de întîlniri între reprezentativele republicilor unionale și diferite reprezentative din țara noastră. De pildă echipa de baschet a țării noastre va întreprinde un turneu, în iunie, în republicile Baltice unde se știe că baschetul este extrem de dezvoltat; o echipă de polo va juca în luna iunie în Ucraina; la Cluj și apoi la Chișinău se vor întîlni reprezentativele masculine și feminine ale celor două orașe; în mai are loc la Kiev un concurs internațional pentru tinerii gimnaști la care vor lua parte și sportivi din țara noastră. Sînt, de asemenea, prevăzute și alte întîlniri de lupte, handbal, scrimă și fotbal.

Din această sumară expunere reiese că numărul întrecerilor la care vor participa sportivii celor două țări este deosebit de mare. Sînt convins că fiecare dintre aceste întîlniri va aduce în tribună numeroși iubitori ai diferitelor discipline.